Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 154 (846) | Łódź, Wtorek 6 Lipca 1926 | פינפטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג כ״ה תמוז תרפ״ו | Nr. 154 (846)

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-71

פרעזעס הארטגלאס אין דימיסיע.

שטורמישע זיצונג פון יודישען „קאלא״.—רעוואלוציע וועגען ענדערונגען אין דער קאנסטיטוציע.—צוויי בריף: פון די ארטאדאקסען און פון א טייל ציוניסטען.—די ציוניסטען פון קאנגרעס-פוילען צוריקגעצויגען זייער אונטערשריפט.

שארפע אפאזיציאנעלע רעדע פון דעפ. דאשינסקי.

וו א ר ש א, 5 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט). די נעכטיגע זיצונגען פון יודישען „קאלא״ זענען געווען זעהר שטורמישע און האבען זיך אונפערהאפט געענדיגט מיט דער דימיסיע פון „קאלא״-פרעזעס דעפ. הארטגלאס. די „קאלא״ האט בעטראכט די שטעלונג צו דעם רעגירונגס-פראיעקט וועגען ענדערען די קאנסטיטוציע.

דעפ. שרייבער קריטיקירט אין שארפע ווערטער דעם רעגירונגס-פראיעקט און זאגט זיך ארויס געגען איהם.

דעפ. רייך האלט, אז דער רעגירונגס-פראיעקט איז א רעאקציאנערער און מ׳דארף דורכאויס שטימען געגען איהם.

דעפ. גרינבוים טרעט ארויס מיט א גרויסע רעדע און זאגט: דער איציגער סיים איז זעהר נישט פאפולער, מ׳דארף געבען די רעגירונג די מעגליכקייט און פולמאכטען אדורכצופיהרען די פאלגען פון דער איבערקעהרעניש.

דעם דעפוטאט גרינבוים שטיצט אויך דעפ. וויינציהער, געגען איהם זאגט זיך ארויס דעפ. רייצעס.

דעפ. קירשברוין ערקלערט, אז ער איז געגען ענדערען די קאנסטיטוציע און אויך געגען פונאנדערלאזען דעם סיים. צום סוף ווערט אנגענומען פאלגענדע רעזאלוציע.

דאס יודישע „קאלא״ ערקלערט זיך נאר דערפאר, אז דער מלוכה-פרעזידענט זאל בעקומען דאס רעכט פונאנדערצולאזען דעם סיים. די „קאלא״ זאגט זיך אבער מיט דער גאנצער ענטשיידענקייט ארויס געגען, וועלכע ס׳איז ענדערונגען אין דער קאנסטיטוציע- וואס שייך די פולמאכטען פאר דער רעגירונג. בעת דער סיים האלט נישט אפ קיין זיצונגען, דארפען זיי אויסגעשטעלט ווערען אין א בעזונדער געזעץ און דארפען זיין בעגרעניצט, צו אזעלכע פולמאכטען ווענט זיך די „קאלא״ בעציהען זיכליך. די „קאלא״ בעפולמעכטיגט דעם דעפוטאט גרינבוים צו נעהמען א ווארט אויף דער מארגענדיגער (היינטיגער) פלענאר-זיצונג פון סיים און צו רעדען אין דעם זין.

אין מיטען דער זיצונג פון סיים איז אין „קאלא״ אנגעקומען 2 בריף: איינער פון דעפ. קירשברוין, מינצבערג און נאך אנדערע ארטאדאקסישע דעפוטאטען, וועלכע ערקלערען, אז זיי וועלען זיך נישט אונטערווארפען אונטער׳ן בעשלוס פון „קאלא״ און דער צווייטער פון א טייל ציוניסטען ווי וויגאדסקי, שיפער, ראזענבלאט, סטופשינסקי, רייך א. א., וועלכע זאגען אויך א ויס געגען דער רעזאלוציע פון „קאלא״ און ערקלערען, אז זיי וועלען שטימען פאר דער רעזאלוציע פון דאשינסקי׳ן דאס הייסט געגען דעם גאנצען רעגירונגס-פראיעקט.

די דאזיגע בריף האבען ארויסגערופען א געוואלטיגע צורודערונג אין „קאלא״ און דעפ. הארטגלאס האט ערקלערט דעם דעפוטאט גרינבוים, אז ער גיט זיך אפ אין דימיסיע און ער גיט איבער זיין מאנדאט אין די הענד פון דעפ. גרינבוים.

צוליב דעם אבער וואס אלס רעזולטאט פון הארטגלאס׳ס דראהונג האבען די ציוניסטישע דעפוטאטען פון קאנגרעס פוילען ווי סטופשינסקי, ראזענבלאט, שיפער, וויגאדסקי, צוריקגעצויגען זייער אונטערשריפט אויפ׳ן בריף איז די גאנצע פראגע געבליבען אפען און ס׳איז נישט בעוואוסט, צי דעפ. גרינבוים וועט האלטען זיין רעדע אויף דער מארגענדיגער (היינטיגער) זיצונג פון סיים, און ווי אזוי עס וועט זיך ענדיגען דער ניי-געשאפענער קריזיס אין „קאלא״.

די נעכטיגע סיים זיצונג.

אלגעמיינע איינדרוקען.

וו א ר ש א, 5. (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) די היינטיגע זיצונג פון סיים איז אין א געוויסער הינזיכט געווען א גרויסע סענסאציע. די סענסאציע איז בעשטאנען דערין, וואס נאך 3 יאהר שווייגען האט ווידער גענומען א ווארט דער לייב פון עסטרייכישען פארלאמענט — איגנאצי דאשינסקי. זיין רעדע איז געווען פול מיט עפעקטען, דער גאנצער זאל האט מיט גרויס אויפמערקזאמקייט אויסגעהערט די דאזיגע רעדע, מיט די אריגינעלע וויצען און אין געוויסע ערטער דעם אונגעהויערען פאטאס. דאשינסקי האט שארף קריטיקירט די טעטיגקייט פון דער רעגירונג און האט אויסגערופען: „88 פראפעסארען — פאטערלאנד דו ביזט פערלארען״. דער גאנצער זאל איז ווי עלעקטריזירט געווארען.

ס׳איז זעהר מעגליך, אז די שטים פון דאשינסקי׳ן איז געווען א ביסעל הארט נישט אזוי ווי אין די אמאליגע צייטען, טיילווייז האט ער איבערגעריסען די רעדע און געטרונקען וואסער, מאמענטענווייז האט ער ביי פערשידענע אויסרופען זיך אנגעכאפט ביים הארץ, צוליב׳ן הארץ-פעהלער. דער אלגעמיינער איינדרוק איז אבער געווען, אז זייט 3 יאהר, ווי דאשינסקי האט געשוויגען, האט דער סיים אזא רעדע נישט געהערט. דאשינסקי האט גערעדט וועגען דעם איצטיגען גוססדיגען סיים. זיין רעדע איז געווען א בריל פון א גוססדיגען לייב אין א גוססדיגען סיים

די זיצונג.

בהלך אין אנהויב פון דער סיים-זיצונג ערקלערט דער מארשעלעק, אז דער אינערן-מיניסטער האט ארויסגעצויגען דעם זעלבסטפערוואלטונגס-געזעץ. דעם בריף פון אינערן-מיניסטער אין דער פראגע האט דער מארשאלעק איבערגעשיקט אין דער אדמיניסטראטיווער קאמיסיע.

פאר׳ן טאג-ארדנונג נעהמט א ווארט דעפ. ניעדושאלקאווסקי (פ.פ.ס.), וועלכער בעט דעם מארשאלעק צו אינטערווענירען אין דער פראגע פון דער קאנפיסקאציע פון „ראבאטניק״ פאר אפדריקען א סיים-אינטערפעלאציע. דער מארשאלעק האט צוגעזאגט זיך צו פערשטענדיגען מיט די ענטשפרעכענדע מיניסטארען.

דעפ. בירקא רעפערירט דעם געזעץ וועגען די דאלאר-הלואה אין צוזאמענהאנג מיט׳ן פערפאכטען דעם

זאפאלכעם מאנאפאל.

דאן טרעט מען צו צו דער ערשטער לעזונג פון רעגירונגס-פראיעקט וועגען ענדערען די קאנסטיטוציע.

דער ערשטער נעהמט א ווארט דעפ. גלאמבינסקי, וועלכער זאגט, אז הגם ס׳איז נישט געזונד אפט צו ענדערען די קאנסטיטוציע, פון דעסטוועגען וועלען די ענדעקעס שטימען אפצושיקען דעם רעגירונגס-פארשלאג אין דער קאמיסיע. דער סיים דארף אבער נישט נאר ענדערען די קאנסטיטוציע נאר אויך ענדערען די וואהל-ארדינאציע

דעפ. דאשינסקי

האט אנגעהויבען זיין אנדערהאלבען-שעה׳דיגע רעדע מיט דער פעסטשטעלונג, אז די היינטיגע דעבאטע איז א פארטזעצונג פון די מאי-געשעהענישען, וועלכע האבען צערשטערט פוילען. די פאלקס-מאסען פערשטעהען אבער נישט, וואס עס טוט זיך נאך דער איבערקעהרעניש, אלס איינציגע פרוכט האבען מיר דעם רעגירונגס-פארשלאג וועגען די ענדערונגען אין דער קאנסטיטוציע. דער רעדנער ערקלערט, אז נישט-פונאנדערלאזבארער-סיים פערלייקענט די דעמאקראטיע. דאס נישט פונאנדער-לאזען דעם סיים גיט גארנישט, ער רויבט אבער אוועק די אויטאריטעט פון פאלקס-ווילען. אויב דער סיים איז געווען א שלעכטער זענען די רעגירונגען געווען נאך ערגערע.

וואס שייך דעם וועטא-רעכט פאר׳ן פרעזידענט, בעמערקט דער רעדנער, אז עס ווערט פארגעזעהען צו דעם א טערמין פון 115 טעג, אז דער אוסטאוו זאל ווערען א געזעץ, אין דער צייט ווען פוילען מוז האבען געזעצען. די פעהלערן פון פארלאמענטאריזם זענען נישט קיין גרעסערע, ווי די פעהלערן פון אנדערע סיסטעמען פאשיזם, מאנארכיזם אדער באלשעוויזם.

די רעגירונג האט אמת אן ארגומענט, אז דער סיים איז צובראכען אויף 16 ריכטונגען, אבער די דאזיגע צובראכענקייט איז א רעזולטאט פון דער אידעאלאזיקייט פון די פוילישע רעגירונגען, צום סוף זאגט דער רעדנער, אז די רעגירונג וויל אין דעם דאזיגען דיסקוואליפיצירטען סיים אדורכפיהרען ענדערונגען אין דער קאנסטיטוציע, ווען פאר דער טיר שטעהט אן אנדערע סיים א אן אייגענטליכע קאנסטיטואנטע.

מיר ווייסען, אז נאך סאנאציע-רעגירונגען קומען רעגירונגען פון נאציאנאלע קאטאסטראפעס, אנשטאט איין שלעכטס — די אליינהערשאפט פון פארלאמענט, ווילען מיר נישט שאפען א צווייט שלעכטס — די אליינהערשאפט פון דער רעגירונג, אין די דאזיגע ווערטער געפינט זיך דער אינהאלט פון אונזער אפאזיציע. דער רעדנער זאגט צו אריינצוטראגען א פארשלאג וועגען אפווארפען דעם רעגירונגס-פראיעקט.

דעפ. בלאזשעיעוויטש (ס. ד.) איז פאר די ענדערונגען אין דער קאנסטיטוציע.

דעפ. דובאנאוויטש זאגט, אז

סוף כל סוף וועט פוילען מוזען קומען צו מאנארכיזם.

זיין ריכטונג וועט שטימען פאר׳ן רעגירונגס-פראיעקט. דעפ. קאשטשאלקאווסקי („קלוב פראצי״) און פאלאקעוויטש („וויזוואלעניע״) זאגען זיך ארויס פאר׳ן רעגירונגס-פראיעקט. דעפ. סטאנקעוויטש (ווייסרוסישער קלוב) זאגט זיך ארויס פאר׳ן פארשלאג פון דעפ. דאשינסקי.

די נאהעגטסטע זיצונג קומט פאר מארגען (היינט) 11 א זייגער.

FABRYKA CZEKOLADY

E. WEDEL

האט דעם כבוד מיטצוטיילן דער ערעפענונג פון א פיליע אויף

UL. PIOTRKOWSKA 67

קעגנאיבער גראנד-האטעל, און עמפפעהלט זיך העפליך דער ג׳ קונדשאפט

צו דער פערלאבונג פון אינזער פריינדין

פרל. עווא נאטהעלף

מיט ה׳ יחיאל דעמבאוויטש

ווינשט א הארציגען מזל טוב און א גליקליכע צוקונפט

דוד חיסבארט און פרוי.

619

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען מיין ליבער מאן, אונזער טייערער פאטער, זוהן און ברודער

נ. ע.

ביינישדהילף

(אין עלטער פון 34 יאהר).

619

די לוי׳ קומט פאר היינט, דינסטאג, 3 א זייגער נאכמיטאג פון טרויער-הויז קאמיענא 7, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויסען צער

די טיעף-טרויעריגע הינטערבליבענע.

פוילען בעקומט צוריק פון גאלד-זאפאס

דאס גאלד, וואס גראבסקי האט פער'משכונ'ט אין לאנדאן איז אויסגעקויפט געווארען דורך דער איצטיגער רעגירונג.

וו א ר ש א, 5 (טעלעפאניש פון אונזער סיים-קארעספאנדענט) ווי בעקאנט האט מיט א יאהר צוריק גראבסקי'ס רעגירונג אוועקגעשיקט א טייל גאלד פון מלוכה אוצר אין א סומע פון עטליכע פירציג מיליאן זלאטיס קיין לאנדאן אלס משכון אויף דער אזוי-גערופענער סאנאציע-הלואה.

איצט ווען די פינאנציעלע לאגע פון דער מלוכה האט זיך פיל פערבע-סערט און ס'איז געוואלדיג געוואקסען דער וואלוטע-זאפאס האט די רעגירונג בעשלאסען דעם פער'משכונ'טען זאפאס גאלד אויסצוקויפען, דער בעשלוס איז תיכף רעאליזירט געווארען און איצט געפינט זיך שוין דער דע מאהנטער גאלד-זאפאס אויף צוריקוועגס פון לאנדאן קיין ווארשא.

דער שטילער קאמף צווישען „באנק-פאלסקי“ און דער בערזע.

פראפ. קעמערער דערלאזט נישט צו א שטארקער ירידה פון דאלאר.

וו א ר ש א, 5 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). ווי בעקאנט קומט איצט פאר א שטילער קאמף צווישען „באנק-פאלסקי“ און דער בערזע. „באנק-פאלסקי“ וויל נישט, לויט קעמערער'ס עצה דערלאזען צו א צו שטארקע ירידה פון דאלאר, ווייל צוליב דעם וואלט זיך שטארק פערקלענערט די עקספארט מעג-ליכקייטען פון פוילען. דער דאזיגער קאמף ווערט אלץ שארפער און שאר-פער. אזוי האט נעכטען אינדערפריה דער קורס געהאלטען 8.90. „באנק-פאלסקי“ האט דעם קורס מיט אלע מעגליכקייטען געהויבען און האט בע-שטימט דעם אפיציעלען קורס אויף 9.15. דער קורס אויף דער בערזע איז דע-ריבער ביז אווענד דערגאנגען ביז 9.26.

נעכטיגער קורס אין לאדז.

אינדערפריה איז נעכטען דער קורס אויף דער גישט-אפיציעלער בערזע גע-ווען 9 און איז שפעטער דערגאנגען ביז 9.10. באנק פאלסקי האט געצאהלט 9,15. אפנעהמער האבען געפעהלט. קיין גרע-סערע טראנזאקציעס זענען נישט גע-מאכט געווארען צוליב מאנגעל אין מזומן און צוליב דעם, וואס מ'האט געווארט אויף א פאלען פון אפיציעלען קורס. ווען ס'איז אנגעקומען דער אפיציעלער קורס 9,15, האט זיך דער קורס געהוי-בען און איז דערגאנגען ארום 5 א זיי-גער ביז 9,25 – 9,30. פארנאכט איז דער קורס געשטאנען ביי 9,24 – 9,27.

שארפע נאטע פון פוילען צו דייטשלאנד

נעגען ארויסשיקען פוילישע ארבייטער פון דייטשלאנד.

ב ע ר ל י ן, 5 (ספ. טעל.) דער פוי-לישער געזאנדטער אין בערלין קאושי-מיעזש אלשעווסקי האט איבערגעגעבען דער דייטשער רעגירונג א שארפע נא-טע נעגען דער פאראויסגעזאגטע מא-סען-ארויסשיקינג פון פוילישע ארביי-טער אויס דייטשלאנד.

דער געזאנדטער אלשעווסקי האט ערקלעהרט דעם אויסערן-מיניסטער שטרעזעמאן, אז אויב די דייטשע רע-גירונג וועט אויספיהרען איהר פלאן וועט די פוילישע רעגירונג אננעהמען די זעלבע נעגען-מיטלען.

די דייטשע רעגירונג האט ביז איצט נישט נעגעבען קיין שום ענטפער אויף דער פוילישער נאטע.

א גאנצע שטאט אומגע-קומען צוליב אן ערד-ציטערניש.

ל א נ ד א ן, 5 ספ. טעל.) די שטאט פאדושאנגא אין סומאטרא איז צוליב דער ערד-ציטערניש אין גאנצען פער-ניכטעט געווארען, אלע הייזער זענען איינגעפאלען, די צאהל הרוגים בעטרעפט ביז איצט 300.

אפגעריסען זיך א וואלקען.

ל ע מ ב ע ר ג, 5 (ספ. טעל.) אין דער נאכט פון דאנערשטאג אויף פרייטאג האט אין יארעמטשע געבושעוועט א געוואלדיגער שטורם, א וואלקען האט זיך אפגעריסען, דאס וואסער האט אונ-טערגעשווענקט די באהן-ליניע און נאר א דאנק דער ניכטערקייט פון באהן-ווערכטער איז נישט געקומען צו קיין קאטאסטראפע מיט קיין פאסאזשיר-צוגען, וועהר פיל הייזער זענען פולשטענדיג פערניכטעט.

די שווארצע טרויער-פאהן אלס מלוכה פאהן אין דייטשלאנד.

ב ע ר ל י ן, 5 (ספ. טעל.) די „פעלקי-שע“ פראקציע האט אריינגעטראגען צום פרעזידיום פון רייכסטאג א פראיעקט וועגען איינפיהרען אין דייטשלאנד א שווארצע מלוכה-פאהן ביז עס וועט נישט אפגעווארטען ווערען דער ווער-סאלער טראקטאט.

אנפאלען אויף יודען אין ליטע.

ק ע נ י ג ס ב ע ר ג, 5. (פאט) „די יודישע שטימע“ מעלדעט וועגען אנפא-לען אויף יודען אין קאוונא און אויף דער פראווינץ. די אנפאלער זענען שי-לער און סטודענטען.

דער אינערן-מיניסטער האט נישט ערלויבט אריינצופיהרען קיין ליטע די יודישע פרעסע פון פוילען.

פראפ. קעמערער מיט זיינע מיט-ארבייטער ארבייטען שוין.

וו א ר ש א, 5 (טעלעפאניש פון אונ-זער סיים-קארעספאנדענט) היינט האלב 11 אין דער פ"יה איז אין בנין פון פינאנץ-מיניסטעריום אנגעקומען פראפ. קעמערער מיט זיינע מיטארבייטער, זיי האבען באלד איינגעארדענט זייער ביו-רא און זיך גענומען צו דער ארבייט. פראפ. קעמערערס מיסיע וועט ארבייטען אויפ'ן יסוד פון דעם מעמאריאל, וועל-כער קעמערער האט בשעתו אויסגעאר-בייט ווען דער ווירטשאפטליכער און פינאנציעלער לאגע פון פוילען.

מלוכה-פרעזידענט און מארשאל פילסודסקי

אויף די מיליטערישע פרובען פון גאז-אנגריפען.

וו א ר ש א, 5 (טעלעפאניש פון אונ-זער קארעספאנדענט) פון היינט אין דערפריה קומען פאר אין רעמבערטאוו פרובען פון גאז-אנגריפען. די דאזיגע פרובען קומען פאר אין דער אנוועזענ-הייט פון מלוכה-פרעזידענט מאשטשיצקי און קריגס-מיניסטער מארשאל פילסודסקי.

א גרויסע נדבה פאר'ן קרן-קימת.

ט ש ע ר נ א וו י ץ, (יט"א) א בוקאווי-נער יודישער גרויס-גרונד-בעזיצער האט געשאנקען א סומע פון 3 מיליאן לעי פאר'ן יודישען נאציאנאל-פאנד, איינ-צאהלענדיג תיכף איין דריטעל, וואס מאכט אויס לערך 1,000 פונט. די רעשט סומע וועט איינגעצאהלט ווערען שפעט-סטענס ביז הערבסט ה. י.

א ספרדישער גאטעס-דינסט פאר קעמאל-פאשא.

וו י ע ן. (י.ט.א.) די ספרדישע קהלה אין וויען האט געשיקט א דעלעגאציע צום טערקישען געזאנדטען אויסדריקען איהם די פרייד פון די וויענער שפא-ניאלען איבער דעם נישט געלונגענעם אטענטאט אויף קעמאל פאשא. גלייכ-צייטיג איז פארגעקומען א פייערליכע גאטעס-דינסט לכבוד דעם ניצול ווערען פון קעמאל פאשא. דער טערקישער אמבאסאדאר איז געקומען פערזענליך אין סינאגאגע און אויסגעדריקט א דאנק אין נאמען פון דער טערקישער רעגירונג.

„הכח“ אנער אנגאזשירט קיין אמעריקא.

וו י ע ן, (י.ט.א.) 7 פון די בעסטע הכח-שפילער פאהרען אפ היינטיגען חודש קיין אמעריקא אלס קאנטראקט טירטע פאר אמעריקאנער פוטבאל-ארגאניזאציע. די אלע שפילער וועלען פערבלייבען אין אמעריקא נאר איבער דעם שפיל-סעזאן, ביז מאי 1927. דאן קעהרען זיך אלע צוריק קיין וויען און זיי וועלען ווייטער שפילען ביים „הכח“.

Dr. med. J. POLAKOW
ספעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטען
KONSTANTYNOWSKA 37a Tel. 39 75
נעהמט אן פון 5–6.30 אוו. אינדערהיים
און פון 2–3 אין דער לעפטנגצע אויף
ייערס מארק פעטריקאווער 294 144

Dr. Adam GROSGLIK
27 Aleje Kościuszki 27.
הויט און וועניעריש קראנקהייטען.
רענטגען און ליכט-היילאנשטאלט
נעהמט אן פון 4 ביז 7 אין אווענד. 111

דאנטיסט און צאהנטעכניק
י. ביטענסקי
5 קאנסטאנטינער 5
נעהמט אן אלע טאג פון 9 פריה ביז 8 אווענד.
פרייזע ביליגע צאהלונג אהן נעצאהלט

1595 Dr. med.
EYCHNER JAKÓB
Aleja I-go Maja 16, Tel. 11-24
אינערליכעאון קינדער קראנקהייטען.
נעמט אן פון 6–7 אין אוו. זונטאג פון 3–4 נמ.

צום טויט פון מיין פריינד
ארא שווידער
דריק איך אויס דער פאמיליע מיין בעפסטען מיטגעפיהל.
609
שלמה גליקסמאן.

Dr. med. Braun
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועניריש קראנקהייטען און מענער שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ ליכט (האר אויספאל).
23 פאלודניאווא 23
– – טעלעפאן 40-26. – –
נעהמט אן פון 8–12 און פון 5–8 אווענד.

Dr. med. H. BERGSON
אקושער-גינעקאלאג
האט זיך איבערגעציגען אויף
עוואנגעליצקא 16 טעל. 10-26.
נעמט אן פון האלב 6 ביז האלב 7 אווענד. 117

Dr. med. ALBERT MAZUR
ספעציאליסט: האלז-, נאז-, אויערן-קראנקהייטען.
שפראך- און שטים-שטערונגען (שטאמלען א. ז. וו.)
נארוטאוויטשא (דזיעלנא) 44, טעל. 22-44
צוריקגעקומען.
נעהמט אן פון 6 ביז 8 אווענד.

Dr. med. A. SZMIRGELD
CEGIELNIANA 6.
גייסטיגע און נערווען-קראנקהייטען
שפראכשטערונגען, היילונג פון שוואכזיניגע און שווער-ערציהבארע קינדער און כאראקטער-אנאמאליען. נעמט אן פון 5–7.
628

Dr. PRYBULSKI
זאחאדניא 1 טעלעפאן 38 25.
וועניער און האר- הויט-קראנקהייטען, מענער-שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל) און רענטגען שטראהלען.
נעהמט אן פון 9–1 און 4–8 אווענד דאמען פון 4–5

עפענטליכע אויפפאדערונג!
סאלאמאן בלומענפעלד
צרמיט פאדער איך אויף דעם ה׳ וואוינט נאוואמיעסקא 10, געשעפט פון וועש און קראוואטען נאוואמיעסקא 11, מיר צו בעצאהלען ביז 8. ד. ח. די 20 זלאטעס, וואס מיר קומט שוין א לאנגע צייט פאר ארבייט. אין געגענפאל, וועל איך געצוואונגען זיין ארויס-ברענגען געגען איהם גערילכטליך.
מיט אכטונג ה. ל. פוקס.

בעמ.: איך וואלט אפילו נאך היינט (נאכן אפויפען צום ה׳ בלו-מענפעלד טאג-טעגליך שיינע ווארטן) אויף נישט עפענטליך רעאגירט (פאר וואס עס הייסען די, וועלכע קענען מיך). נאר זיין לעצטער טאט פון נעכטען 8 אווענד, ווען ער האט זיך געווארפען אויף מיר שלאגען, בעת'ן מאהנען איהם דעם חוב און דאס עפענטליכע בעליידיגען, פאר וועלכען איך גיב איהם סיי ווי איין אין גערילכט, און זאל ער בעקומען זיין פערדינטען פסק. ה. ז.

די פערוואלטונג פון קאלאניאל-קליינהענדלער-פעראיין, צעגעלניאנא 15
מאכט בעקאנט אלע מיטגלידער, דאס פון היינט אן פערפליכטעט דער
נייער צעניק נומ׳ 8
וואס איז צו בע-קומען אין פעראיין.
גלייכצייטיג מעלדען מיר, דאס נאך א פולשטענדיגער רעארגאניזאציע טרעט דער פעראיין צו א ענערגישע טעטיגקייט, צו בעשיצען די אינטע-רעסען פון די מיטגלידער.
דאס ביורא פון פעראיין געפינט זיך אונטער א נייע טיכטיגע לייטונג און ערלעדיגט פאר די מיטגלידער אלערליי שריפטליכע ארבייטען און צוזאמענהאנג מיט די שטייערן, עס ווערען אויך ערטיילט אינפארמאציעס און יורידישע עצות.
דאס ביורא איז טעטיג יעדען טאג (א חוץ שבת) פון 9–1 און 4–8 אווענד.
נייע מיטגלידער ווערען אנגענומען.
606

אכטונג, קאלאניאל-קליינהענדלער
ביים צענטר. קליינהענדלער-פעראיין פון לאדזער וואיעוואדזטווא, זאוואדזקא 5
מיר פאדערן אויף אלע קאלאניאל-קליינהענדלער ארויסצונעהמען דעם
נייעם צעניק נומ׳ 8
וועלכער איז אויסגעארבייט געווארען פון דער צווישען-פעראינס-קאמיסיע און אויך בעשטעטיגט פון לזכוע-אמט. פון היינטיגען טאג אן ווערט ערקלערט דער צעניק נומער 7 פאר אונגילטיג.
614
די פערוואלטונג.

לאדז.
6 יולי 1926

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז.
6 יולי 1926

רעוואנש.

א נייער מין דענונציאציע.

נישט לאנג צוריק האט זיך אין דייטש-לאנד געפירערט מיט דער פאלקס-אפשטימונג וועגען אפנעהמען ביי די פירשטען-יורדים זייערע גרויסע פערמעגענס לטובת דער מלוכה.

די דייטשע רעפובליק האט ביי איהר גאנצער קאנסערוואטיווקייט, וואס בראש פון איהר שטעהט איצט דער וויי-בערישער קייזער-קעניגליכען פרעזידענט גענ. הינדענבורג, דאך נישט געקאנט סובל זיין, אז בדרך ירושה, און פאר די גרויסע „פערדינסטען" פון זייערע אבות, זאלען די דעגענערירטע פירשטען בלייבען ביי די מלוכה-פערמעגענס.

דער פאטריאטיש-דייטשער געדאנק האט אבער נעזיגט מיט זיין דערדריקענדער מערהייט, און דייטשלאנד האט זיך נאך דער אפשטימונג ארויסגעוויזען פאר פירשטע-טריי, פאר איבערגעגעבען דער קייזערליכער משפחה.

די פירשטליכע פערמעגענס זענען נישט נאציאנאליזירט געווארען.—

„ליב פאטערלאנד מאגסט רוהיג זיין!"

די פירשטען מעגען זיך רוהיג אויס-לעבען זייערע יאהרען, און טרוימען וועגען צוריקקום פון די אלטע גוטע צייטען.

וועגען דעם ווערט גענוג בעזארגט, און ביי די געדאנקען האלט זיך אוראי און אודאי די פעלקישע פראקציע אין רייכסטאג, וואס שטעהט אויף דער וואך פון די נאציאנאלע אינטערעסען, און וואס האט זיך איצט צום צווייטען מאל געווענדעט מיט א פאדערונג צו דער רעגירונג מכוח בענייען דעם גע-זעץ-פראיעקט וועגען. פערמעגען-קאנ-פיסקאציע פון די יודען אין דייטש-לאנד.

לויט ווי מען גיט איבער, זעהט פאר דער ערשטער פונקט פון דעם געזעץ-פראיעקט די קאנפיסקאציע, אהן ענט-שעדיגונג, פון פערמעגען פון אלע מזרח-יודען, וועלכע האבען אריינגע-וואנדערט אין דייטשלאנד זינט דעם ערשטען אויגוסט 1914, ווי אויך דאס פערמעגען פון אלע יודישע גרויס-אונטערנעהמונגען.

אזא ידיעה בעקומען מיר, און עס ווערט ווילענדיג-נישט-ווילענדיג טרויע-ריג פאר אנ'אונטערגעגאנגענער מאכט, פאר דער צושמעטערטער אייזערנער פויסט, וואס האט זיך פולשטענדיג דעגענערירט — עס ווערט נישט ניחא, ווען מען זעהט, ווי דער קייזערליך-קירכליך-קוק'ישער טרוים וועגען וועלט-רעוואנש ווערט מגולגל אין א רעוואנש פון אפנעהמען ביי יודען זייער פער-מעגען, אויף פראסט-יודיש נערעדט, אין א שטילען יורידיש-בערעכטיגטען פאגראם...

דעגענעראציע, אלזא, אויפ'ן גאנצען פראנט.

און הלואי זאלען מיר נישט קיין לי-גען זאגען — הלואי זאל פון דעם „איבער אלעס" נישט ווערען קיין „אונטער אלעס", ווארום דערווייל נעהמט מען זיך אין דייטשלאנד, אין דער הינזיכט, פראפ א ביישפיל נאר פון רומעניען, וואו די קוזא-לייט פאדערן אויך א באלדיגע קאנפיסקאציע פון די יודישע פערמעגענס.

איינער איז בעסער פאר'ן אנדערן.

מן.

אויסצייכנונג פון א יונגען יודי-שען געלערנטען אין רומעניען.

בוקארעשט. (י. ט. א.) די רומע-נישע אקאדעמיע האט געגעבען די פרע-מיע 100'000 לעי דעם יונגען יודישען געלעהרטען ר. טיקטין פאר זיין „ווער-טער בוך פון דער רומענישער שפראך" דאס דאזיגע ווערק איז אנערקענט גע-ווארען אלס דאס בעסטע, וואס איז ביז איצט געשאפען געווארען אויף דעם געביט.

דאס געזעץ וועגען ענדערן די קאנסטיטוציע

מוז אין די הויפט-פונקטען בלייבען אומפערענדערט.

אין נעדיסע פרטים איז די רעגירונג גרייט צו נעהן אויף הנחות.

א געשפרעך מיט'ן יוסטיץ-מיניסטער מאקאווסקי.

דאס וויכטיגע געזעץ וועגען ענדע-רען די קאנסטיטוציע ווערט שוין בע-טראכט דורכ'ן סיים. עס איז דעריבער אינטערעסאנט זיך צו בעקענען מיט דער לעצטער מיינונג וועגען דאזיגען געזעץ פון יוסטיץ-מיניסטער מאקאווסקי, וועלכער האט פאר א מיטארבייטער פון „נ. ק פ." געזאגט פאלגענדעס:

איידער די רעגירונג האט אריינגע-טראגען איהר געזעץ-פראיעקט וועגען ענדערען די קאנסטיטוציע, האט זי גע-נוי, עטליכע מאל בעטראכט פערשידע-נע ענליכע געזעץ-פראיעקטען. אין רע-זולטאט פון די דאזיגע בעטראכטונגען איז די רעגירונג געקומען צום אויס-פיהר וועלכער איז אויסגעדרוקט אינ'ם דערמאנטען געזעץ. אזוי ווי דער רע-גירונגס-פראיעקט איז א רעזולטאט פון אלזייטיגער בעטראכטונג, קאן ער נישט געענדערט ווערען, לכל הנחות אין די גרונד-פונקטען.

— ווי איז די בעציהונג פון דער רע-גירונג צו די סיים-פראיעקטען?

— אלע אנדערע פראיעקטען בע-טראכט די רעגירונג פון דעם שטאנד-פונקט, צי זיי פאסען זיך צו אדער פא-סען זיך נישט צום פראיעקט, וועל-כען די רעגירונג וועט פערטיידיגען.

— צי זענען מעגליך קאמפראמיסען?

— וועגען דעם קאן מען דיסקוטירען אין דער סייר-קאמיסיע.

— צי זעהט דער מיניסטער נישט פאראויס קיין הנחות מצד דער רעגירונג?

— כ'האב דעם איינדרוק, אז אין דער קאמיסיע וועט זיך ארויס ייזען, צי ס'קאנען געמאכט ווערען הנחות און וועלכע. יעדענפאלס האלט איך, אז גע-וויסע הנחות זענען נישט אויסגעשלא-סען.

וועגען פראיעקט פון א מלוכה-ראט (ראדא סטאנו), וועלכער ווערט ארויס-גערוקט דורך די רעכטע פארטייען, זאגט דער מיניסטער: דער מלוכה-ראט, וועלכער איז בשעתו געשאפען געווא-רען דורך נאפאלעאנ'ען, האט געשפילט די ראלע פון נאהנסטען ראט-געבער ביים קייזער, וועלכער האט פון דעם ראט געשעפט זיינע מיניסטארען פון

זינט עס איז ענטשטאנען די פארם פון א פארלאמענטארישער רעגירונג, האט דער מלוכה-ראט פערלוירען זיין אמא-ליגע בעדייטונג. כאטש די בעדייטונג פון מלוכה-ראט אין פראנקרייך בעגרע-ניצט זיך דער עיקר מיט ענינים, מיט וועל-כע עס פערנעהמט זיך אין פוילען דער אדמיניסטראטיווער טריבונאל און זיין איינפלוס ביים רעדאגירען געזעצען איז א מינימאלער, האט דאך דער ראט אנ'-איינפלוס דעמאלט, ווען עס האנדעלט זיך וועגען רעגירונגס-פעראָרדנונגען. דער מלוכה-ראט איז נישט קיין עצה-געבער פון מלוכה-פרעזידענט, נאר גי-כער א ראט-און פאך-ארגאן ביי דער רעגירונג. אט אין די ראהמען קאן די פראגע פון א מלוכה-ראט זיין א געגענ-שטאנד פון דיסקוסיע.

בכלל, ענדיגט דער מיניסטער, וועט די רעגירונג בעת דער דעבאטע גענוי בעטראכטען יעדען פארשלאג פון די דעפוטאטען און וועט צו די פארשלא-גען אנגעהמען א שטעלונג.

פרוי שווארצבארד זאגט זיך אפ פון שטיצע.

אין א בריף צום „פ. ה." שרייבט פרוי חנה שווארצבארד:

עס זענען צו מיר דערגאנגען קלאנ-גען, אז ביי איניגע געלד-זאמלונגען, וואס ווערען געמאכט אין צוזאמענהאנג מיט דעם בעפארשטעהענדען פראצעס פון מיין מאן שלום שווארצבארד ווערט גע-זאגט, אז א טייל פון דעם געלד וועט בענוצט ווערען מיך אונטערצושטיצען.

איך דאנק זעהר פאר די סימפאטיעס, וואס-מען ווייזט מיר ארויס און פאר'ן גוטען מיין פון די זאמלער. — איך האלט אבער פאר נויטיג צו ערקלערען, אז איך זאג מיך קאטעגאריש אפ פון יעדען געלד-שטיצע. מיין מאן און איך האבען די גאנצע יאהרען געלעבט פון אייגע-נער ארבייט, פון וועלכער איך דער-נעהר מיך אויך איצט. — כל-זמן איך וועל זיין ארבייטס-פעהיג וועל איך תמיד האבען מעגליכקייט אליין מיין ברויט צו פערדינען. חנה שווארצבארד.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47 tel. 26-02
אונערלוכע קראנקהייטען. הויט. לונגען און הארץ-קראנקהייטען בעשטראהלונגען מיט קונסטליכע בערג-זון.
נעמט אן פון 3—5 נאכמיטאג. 1313

די „בנות פוילען" אין ארץ-ישראל.

דער אנפאל אויפ'ן רעדאקטאר פון „הארץ" ד"ר גליקסמאן. — די אמאליגע חלוצה און די היינטיגע פוילישע דאמע.

א בריף פון תל-אביב.

די יודישע געזעלשאפט אין ארץ-ישראל איז נאך אלץ שטארק אויפגע-בראכט איבערן אנפאל, וואס איז פאר-געקומען אויפ'ן רעדאקטאר פון „הארץ", ד"ר מ. גליקסמאן. נישט בלויז דערפאר, וואס עס איז אויסגעפיהרט געווארען א גוואלד-טאט געגען איינעם פון די עהר-ליכסטע, שטילע, בעשיידענע עסקנים איז מען אויפגעבראכט, נאר ווייל דער פאקט שטעהט אין צוזאמענהאנג מיט איינע פון די טרויעריגע ערשיינונגען, וואס די פערטע עליה האט מיט זיך געבראכט.

איינע פון די ליכטיגסטע געשטאלטען פון נייעם ישוב, איז אהן שום ספק גע-ווען די חלוצה, די איידעלע, יודישע טאכטער, וועלכע האט אוועקגעווארפען איהר היים, די שטאט, אפט דאס רייכע לעבען, און האט זיך געלאזען קיין ארץ-ישראל ארבייטען, העלפען בויען מיט איהרע שוואכע כוחות דאס לאנד. ריי-זענדע האבען זי בעוואונדערט, דיכ-טער האבען זי בעזונגען, קינסטלער האבען זי געמאלט, געפרובט פעראיי-ביגען אויפ'ן לייוואנד אדער אין שטיין. די געשטאלט פון דער נייער „יהודית", וועלכע קעמפט נישט מיט די שווערד, נאר מיט גראב-אייזען אויף די גערט-נער פון די קבוצות, מיט'ן האמער אויף די שאסעען. דאס בילד פון דער חלוצה האט זיך אונז פארגעשטעלט אין דער געשטאלט פון א צארטער, איידעלער, פיינער בת-ישראל, וואס פעלאזט דעם קלאוויר, דעם טאנץ-זאל און געהט וואש-שען וועש, קאכען און באקען פאר די חברים אין דער קבוצה.

די פערטע עליה האט אראפגעבראכט קיין ארץ-ישראל א נייע מין חלוצות. דאס זענען פרויען און טעכטער פון פוילען, וואס זייערע עלטערען אדער מענער, זענען אויף דער הייסער שעה, בשעת „גראבסקי'ס עגלה" האט ארומ-שפאצירט איבער די גאסען פון ווארשא און לאדז, געכאפט וואס עס איז נאר געווען מעגליך און גלאפען קיין ארץ-ישראל. דעמאלס, האט מען אין פוילען געהאט גאנץ פאלשע פארשטעלונגען

וועגען לאנד. איניגע, פון די וואס זע-נען געקומען פון אנהויב, האבען א שפעקולירט געטון מיט מגרשים, האבען געכאפט עטליכע פונט; איניגע פון די עלעגאנטע פרייליינס האבען אויך געכאפט גוטע חתנים, און אזוי האט זיך פערשפרייט א קלאנג, אז ארץ-ישראל איז א לאנד, וואו מיידלעך זענען גאר נישט בנמצא, און מען פערצוקערט זיי ממש; אז מען קען דא לייכט פערדי-נען, נישט קיין פוילישע זלאטעס, נאר טאקי די ריכטיגע עגיפטישע פונטען.

אזוי ארום זענען אראפגעקומען אהער זעהר פיל עלעגאנטע דאמען אויסגע-פוצטע און פרייליינס פון פוילען, וועל-כע זענען דארט געווען געוואוינט צום לייכטען לעבען, צום לוקסוס, צו זיידע-נע זאקען און געשטיקטע וועש, די וואס האבען נישט געפרובט שטעלען א פוס אויף דער ערד, וואס האט גע-וואוינט אין פיר שטובען, האט געהאל-טען דינסטען, האט נאר געוואוסט פון פערוויילונגען, טעאטער און קאנצער-טען. דער מאן אדער דער פאטער איז געווארען פערשווארצט, איז נעלאפען, געהארעוועט, אבער ווערמען האט דאס געארט? פאר איהר האט געמוזט אלץ זיין, זי האט פון קיין זאך נישט גע-וואלט וויסען.

און אט איז זי געקומען אין לאנד, מוז לעבען אהן דינסטען, נעמען פער-ליב איין שטוב מיט א קיך, אדער גאר אהן א קיך אליין קאכען אויף דער נאפט-מאשינקע. די עלעגאנטע פרייליינס האבען קיין חתנים נישט געפונען, עס איז אומעדיג, עס איז לאנגווייליג און מען זוכט ווי צו פערברענגען די צייט און הבטלה מביאה לידי שעמום, אדער צו נאך ערגערס...

אין ארץ-ישראל, איבערהויפט אין תל-אביב, האבען זיך דעריבער אין דער לעצטער צייט אנגעהויבען בעווי-זען ערשיינונגען, עס האבען זיך אנגע-הויבען אפשפילען סצענעס, וואס מען איז געווען געוואוינט זיי צו זעהן אין פאריז און בערלין. עס האט זיך אנגע-הויבען בעוויזען א „נאכט-לעבען", פון

וועלכען מען האט פריהער נישט געוואוסט.

אט אויף דער טרויעריגער, געפעהר-ליכער דערשיינונג, האט געמאכט אויפ-מערקזאם דער „הארץ" אין א קארעס-פאנדענץ פון תל-אביב, אין וועלכער עס איז אויך געווארען דערצעהלט איניגע פיקאנטע מעשיות, וואס זענען געשעהן, אדער וואס דער עולם רעדט אין שטאט. עס האבען זיך אבער גע-פונען ריטערליכע יונגע-לייט, וועלכע האבען זיך אנגענומען פאר'ן כבוד פון דער פוילישער פרוי, זענען בעפאלען דעם רעדאקטאר פון „הארץ" ד"ר גליקסמאן, און איהם געשלאגען.

עס פערשטעהט זיך, אז אזא גוואלד-טאט קען מען נישט פערשווייגען. עס האבען זיך אנגעהויבען פראטעסטען, ווארשיינליך וועט דער ועד-הלאומי אויך מוזען רעאגירען, — און דא האט זיך אויפגעוויקעלט בכלל די פראגע, וועגען דער שטעלונג פון די פוילישע יודען אין ארץ-ישראל.

דער פוילישער יוד פיהלט זיך אין לאנד גאר נישט פויגעלדיג. ער פיהלט זיך צוריקגעזעצט. אומעטום, אלע אמ-טען זענען פערנומען פון די רוסישע, — ווי ער רופט עס. עפעס גיט מען איהם נישט געבען קיין קאנצעסיעס; איהם דוכט זיך, אז מען בעציהט זיך צו איהם פיינדליך. עס האט זיך שוין דערום געשאפען אנ'„אגודת-עולי פולין", וועלכע דארף שטיצען די אינטערעסען פון די פוילישע יודען.

עס פערשטעהט זיך, אז דאס איז א זעהר נישט קיין געוואונשענע ער-שיינונג. עס איז נישט געוואונשען עס זאל אריבערגעטראגען ווערען אויפ'ן נייעם ישוב דער אלטער סיסטעם פון די „חלוקה-יודען", וועלכע זענען גע-ווען געטיילט אויף פערשידענע כולל-ים א אונגארישער פוילישער האלענדי-שער א. או. וו.

די טענות פון די פוילישע יודען האבען אין אמת'ן נישט קיין שום יסוד. דער פאקט, וואס די אנפיהרענדע פער-זאנען פון נייעם ישוב זענען נישט קיין

פוילישע יודען, נעהמט זיך פשוט דער-פון, וואס אין אלע פריהערדיגע עליות זענען פוילישע יודען געווען זעהר ווייניג פערטראטען. דערצו קומט נאך דער פאקט וואס פון פוילען קומען מענ-שען, וואס בעזיצען נישט די נויטיגע קוואליפיקאציע אויף צו פערנעהמען אנ'אנפיהרענדע שטעלע. עס זענען דאס רוב מענשען אהן אייראפעאישע בילדונג, אפילו העברעאיש קענען זיי אויך גאנץ שוואך. ממילא קענען זיי נישט פערנעמען קיין שטעלעס, זיי קענען נישט שפילען קיין ראל אין גע-זעלשאפטליכען לעבען.

אבער דער ברייטער עולם וויל דאס נישט פערשטעהן, זיי זעהען אין דעם פאקט א בייזע כונה אויסצושליסען דעם פוילישען יודען, און דאס וועקט פער-ביטערונג. איצט ווען עס האט זיך נאך געמאכט דער סקאנדאל מיט די „בנות-פוילן", איז די פערביטערונג נאך מעהר געוואקסען און די אויפרעגונג אין דער געזעלשאפט איז גרויס.

א. כרמי.

(פרימארגן)

א גוט נערעטעניש אין ארץ ישראל.

ירושלים, (י.ט.א.) דאס היי-יעה-ריגע געראטעניש פון גערשטען האט געבראכט אונערווארטעט גלענצענדע רעזולטאטען. דאגעגען איז צוליב די היצען עטוואס שוואכער דאס געראטע-ניש אויף ווייך. מען ערווארט אויך א גוט געראטעניש פאר די זומער-פלאנ-צונגען.

ארץ-ישראל אויף דער וועלט-קאנפערענץ פון די ביבליאטעקען

פראג, (י. ט. א.) די פירטע אינ-טערנאציאנאלע קאנפערענץ פון די אוניווערזיטעט-און נאציאנאל-ביבליאטעקען, וועלכע קומט איצט פאר אין פראג, האט געוועהלט אין פרעזידיום דעם דר. הוגא בערגמאן, דירעקטאר פון דער נאציאנאל-ביבליאטעק אין ירושלים. אויף דער קאנפערענץ איז דר. בערגמאן ארויסגעטרעטען מיט א בעגריסונגס-רעדע אין דער העברעאישער שפראך.

דאס לאָדזשער לעבען

נײַער פאָלקסבלאַט
.6 יולי 1926.

6
דינסטאָג
כד
תמז תרו״ו

יולי.
זון־אויפגאַנג 4.10
זון־אונטערגאַנג 6,57
לענג פון טאָג 14,24

קהלה.

אָפּגעלעגט די פערוואַלטונגס־זיצונג. — װעגען פאַרזיצער „כריזיס״ זיך נאָך — דזשאָינט־דעלעגאַט אין קהלה.

(—) נעכטען האָט געזאָלט פאָרקומען אַ זיצונג פון דער קהלה־פערוואַלטונג. די זיצונג איז אָבער אָפּגעלעגט־געוואָרען צוליב דעם, וואָס די אָרטאָדאָקסישע דאַזאָרעס זענען זיך צופאָהרען אויף דאַטשע און די, וואָס זענען געבליבען האָבען מורא־געהאַט צו ריזיקירען מיט׳ן קוואָרום.

וואַרשיינליך, וועט די פערוואַלטונגס־זיצונגס פאָרקומען היינטיגען דאָנערשטאָג.

*

דער קריזיס אויפ׳ן פאָרזיצער־אַמט איז נאָך אַלץ נישט פערביי. דערווייל ערפילט נאָך די פונקציע דער וויצע־פרעזעס בערגער.

דער אַמט וועט פאָרגעלעגט ווערען דעם דאָזאָר ניימאַן; ס׳איז אָבער זיכער, אַז ער וועט נישט אָננעהמען. בלייבט די קאַנדידאַטור פון דאָזאָר רוס.

* * *

(—) נעכטען האָט דער „דזשאָינט״־דעלעגאַט ה׳ פאַלעי בעזוכט די לאָדזשער קהלה און זיך נאָכגעפרעגט וועגען דער לאַגע פון דער לאָדזשער יודישער בעפעלקערונג.

דער גאַסט איז אויפגענומען־געוואָרען דורכ׳ן וויצע־פרעזעס בערגער און דורכ׳ן סעקרעטאַר ה׳ נאַדעל.

ה׳ פאַלעי האָט אויפגענומען מאַטעריאַלען וועגען דער הילף־אַקציע פון דער קהלה, וועגען דער קויהלען־פערטיילונג און פסח־אַקציע. ה׳ פאַלעי האָט אויך אויפגענומען סטאַטיסטישע דאַטען וועגען דער טעטיגקייט פון דער קהלה און וועגען דער לאַגע פון דער לאָדזשער יודישער בעפעלקערונג.

אפמאך צווישען טעקסטיל־אַרבייטער און אינדוסטריעלער

איז נעכטען אונטערגעשריבען געוואָרען.

(ב) אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, וואָס די טעקסטיל־אַרבייטער־פעראייגען זענען איינגעגאַנגען אויף דער הוספה אין דער גרויס פון 12 פראָצענט, האָבען די אינדוסטריעלער נעכטען פערבעטען די אַרבייטער־פאָרשטעהער אויף אַ קאָנפערענץ, כדי אונטערצושרייבען דעם נייעם אָפּמאַך.

געעפענט די קאָנפערענץ האָט אינזש. רומפעל און אין זיין רעדע אונטערגעשטראָכען, אַז די אינדוסטריעלער האָבען אַפילו נישט געהאַט בדעה צו געבען קיין 2 פראָצענט אויך, נאָר זיי האָבען די 12 פראָצענט געגעבען נאָר אויפ׳ן אויסדריקליכען בעפעהל פון פרעמיער באַרטעל.

ווייטער האָט אינזש. רומפעל אָנגעוויזען, אַז די הוספה וועט פערפליכטען פון 1 יולי אָן און, אַז אין טאָמאַשאָוו, פעטריקאָוו, אָזאָרקאָוו און מאָשטשעניצע וועט די הוספה זיין אַ קלענערע, ווייל דאָרט האָבען די פאַבריקען אַן׳אַנדערע קאַלקולאַציע. די הוספה וועט אינגאַנצען נישט חל זיין אויף דער יוטע־אינדוסטריע אין טשענסטאָכאָוו און טעקסטיל אינדוסטריע און סאָסנאָוויעץ, ווייל דאָרט האָבען די אַרבייטער בעזונדערע אָפּמאַכען.

נאָכדעם, ווי ס׳האָבען נאָך גערעדט פאָרשטעהער פון די אַרבייטער, איז אונטערגעשריבען געוואָרען דורך אַלע 3 טעקסטיל־פעראייגען און דורך די אינדוסטריעלער־פעראיינען פאָלגענדער אָפּמאַך:

„פון 1. יולי 1926 ווערען די טאַריף־לוינען פון די טעקסטיל־אַרבייטער, וועלכע זענען גילטיג פון 9. דעצעמבער 1924, געהעכערט אויף 12 פראָצ.

דער אָפּמאַך איז נאָר וועגען די טאַריף־לוינען און האָט נישט קיין שייכות מיט דער רעאָרגאַניזאַציע פון אַרבייט.

די פראָצענט־הנחות, וועלכע זענען ביז־איצט אָנגעווענדעט געוואָרען אין פערשידענע שטעט, בלייבען ווייטער אין קראַפט.

יעדער צד האָט דאָס רעכט צו קינדיגען דעם אָפּמאַך פאַר יעדען 1־טען און 15־טען פון יעדען חודש, מיט׳ן בעדינג, אַז דער אָפּמאַך הערט־אויף צו זיין גילטיג אין סוף חודש.

פון דעם דאָזיגען אָפּמאַך זענען אויסגעשלאָסען די יוטע־פאַבריקען אין טשענסטאָכאָוו, און די טעקסטיל־פאַבריקען אין סאָסנאָוויעץ״.

נאָכ׳ן אונטערשרייבען דעם אָפּמאַך דורך ביידע צדדים, האָט דער אַרבייטס־אינספעקטאָר פון לאָדזשער־קרייז מיטגעטיילט וועגען דעם טעלעפאָניש דעם אַרבייטס מיניסטער יורקיעוויטש.

וועבער־שטרייק אין דער וויגאַניע־בראַנזשע.

די אַרבייטער פערלאַנגען 50 פראָצ. הוספה — די לוין־וועבער סאָלידאַריזירען זיך מיט׳ן שטרייק.

אין דער טיכער־בראַנזשע איז דער שטרייק טיילווייז שוין פערענדיגט.

(—) די טעקסטיל־אַרבייטער פון דער וויגאַניע־בראַנזשע האָבען מיט עטליכע טעג צוריק אַרויסגעשטעלט אַ פאָדערונג צו די פאַבריקאַנטען וועגען אַ לוין־הוספה פון 50 פראָצ. די פאַבריקאַנטען האָבען זיך אָפּגעזאָגט נאָכצוקומען די פאָדערונג פון די אַרבייטער.

צוליב דעם איז נעכטען אין אָווענד אין לאָקאַל פון טעקסטיל־אַרבייטער פעראיין, (לאַגיעווניצקא 4) פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון די אַרבייטער וועגען אָננעהמען אַ שטעלונג צו ער אַקציע. נאָך אַ לענגערער דיסקוסיע איז בעשלאָסען געוואָרען פון היינט אָן צו ערקלערען אַ שטרייק פון אַלע אַרבייטער אין דער וויגאַניע־בראַנזשע.

לויט אַ פערשטענדיגונג מיט דעם לוין־וועבער־מייסטער פעראיין זענען אַלע לוין־וועבער, וועלכע אַרבייטען אין דער וויגאַניע־בראַנזשע אויך צוגעשטאַנען צום שטרייק.

*

ווי בעקאַנט קומט פאָר אַ שטרייק פון די וועבער אין דער טיכער־בראַנזשע, די אַרבייטער פערלאַנגען, מ׳זאָל זיי צוריק דערלעגען די 25 פראָצענט פון שכירות, וועלכע מ׳האָט זיי געריסען מיט עטליכע חדשים צוריק.

די פירמאַ שפילקאַ און פיינבערג האָבען שוין די פאָדערונגען נאָכגעגעבען און די אַרבייטער זענען אין די דאָזיגע פאַבריקען צוגעטרעטען צו דער אַרבייט.

— — —

אויספלוג אין די זומער־קאָלאָניעס פון „טאָז״.

(ב) צהערנעכטען, האָט די פערוואַלטונג פון דער געזעלשאַפט „טאָז״ איינגעאָרדענט אַן׳אויספלוג אין די זומער־קאָלאָניעס פאַר קינדער, וועלכע ווערען איינגעאָרדענט און אויסגעהאַלטען דורך דער געזעלשאַפט „טאָז״. אינ׳ם אויספלוג האָבען אַנטייל גענומען: דער דירעקטאָר פון געזונדהייטס־אַמט ביי דער וואָיעוואָדזשטווע ד״ר סקאַלסקי, דער פערטרעטער פון לייטער פון דער אָפּטיילונג פאַר עפענטליכער פערזאָרגונג ביי דער וואָיעוואָדזטווע, ה׳ פושעדפילסקי, ווי אויך פאָרשטעהער פון דאָקטוירים אין דער געזעלשאַפט.

עס איז בעזוכט געוואָרען די קאָלאָניע אין לאַנגובעק. נאָכהער איז בעזוכט געוואָרען די קאָלאָניע אין ווישניאָווע־גורע, וואו ס׳האַלטען זיך אויף 100 קינדער. ערקלערונגען האָבען געגעבען די פערוואַלטונגס־מיטגלידער פון „טאָז״ ד״ר גאָלדמאַן און ד״ר שיפמאַן.

אויף ווינטער וועט „טאָז״ איינאָרדנען אַ סאַנאַטאָריום פאַר שווינדזיכטיגע קינדער, אַ דענטיסטישער קאַבינעט, אַמבולאַטאָריום פאַר שוואַנגערע פרויען און אַ שטעל אַרויסצוגעבען מילך פאַר זויג־קינדער.

האַנדעלס־בעציהונגען צווישען לאָדז און אַמעריקאַ.

וואָס עס זאָגט װעגען לאָדז דער אַמעריקאַנער האַנדעלס אַטאַשע ה׳ אַלען.

(ב) אַ צייטונגס־מיטאַרבייטער האָט געהאַט אין לאָדז אַ געשפּרעך מיט דעם האַנדעלס־אַטאַשע פון דער אַמעריקאַנישער געזאַנדשאַפט ה׳ אַלען, וועגען די איצטיגע פּאָליטישע און עקאָנאָמישע פערהעלטנישען צווישען אַמעריקאַ און פּוילען און בעזונדער מיט לאָ״ז.

די האַנדעלס־בעציהונגען פון פּוילען מיט אַמעריקאַ, האָט געזאָגט ה׳ אַלען, האָבען זיך נישט פערקלענערט, להיפוך זיי האָבען זיך פערגרעסערט, די פער־אינטערעסירונג מיט פּוילען אין אַמעריקאַ איז אַ גרויסע, ווייל מ׳האַלט, אַז פּוילען איז זעהר אַ גוט אָרט צו לאַקירען די פרייע אַמעריקאַנישע קאַפּיטאַלען. ס׳איז אָבער אַ גרויסער פעהלער, וואָס אַמעריקאַ איז זעהר ווייט פון פּוילען און מ׳ווערט דאָרט שלעכט אינפאָרמירט וועגען דער לאַגע אין פּוילען.

ס איז אמת, אַז לאָדז האָט היי־יאָהר געקויפט אין אַמעריקאַ ווייניגער בוימוואָל ווי שטענדיג, דאָס איז דערפאַר, ווייל די לאָדזער טעקסטיל־אינדוסטריע האָט נישט קיין אָפּזאַץ־מאַרק, מ׳דאַרף בעמערקען, אַז 60 פראָצענט פון די אַלגעמיינע האַנדעלס־בעציהונגען צווישען אַמעריקאַ און פּוילען קאָנצענטרירען זיך אין לאָדז, לאָדז מאַכט אויף מיר אַן׳איינדרוק פון אַן׳אַמעריקאַנישע שטאָדט, דורך דער גרויסער צאָהל פאַבריקען און האַנדעלס־אונטערנעהמונגען, די בעוועגליכקייט און ענערגיע פון דער בעפעלקערונג. איך האָב היינט בעזוכט פּאָזנאַנסקי׳ס פאַבריק און מ׳מוז מודה זיין, אַז אַזאַ צאָהל שפינדעל פערמאָגט נישט קיין שום אַמעריקאַנישע בוימוואָל־פאַבריק.

אוואַנטורע

ביים טראַמוואַי אין רודע־פּאַביאַניץ.

(ב) אין רודע־פּאַביאַניץ איז 12 אַ זייגער ביינאַכט געשטאַנען אויף דער סטאַציע אַ טראַמוואַי, וועלכער האָט געדאַרפט אָפּפאָהרען קיין לאָדז.

צום מאָטאָר־פיהרער זענען צוגעקומען 2 אָפיצירען, וועלכע האָבען געפאָדערט, אַז ער זאָל מיט די אָפיצירען תיכף אָפּפאָהרען קיין לאָדז.

דער מאָטאָר־פיהרער האָט געענטפערט, אַז ער מוז זיך האַלטען אין דעם פאָהר־פּלאַן, די אָפיצירען זענען אַרויף אויפ׳ן וואַגאָן און אויסגעשאַלטעט דעם עלעקטרישען שטראָם פון מאָטאָר, דער קאָנדוקטאָר האָט ערקלערט, אַז עס קען נאָך קומען צו אַן׳אומגליקליכען צופאַל. ס׳איז געקומען צו אַ ווערטער־אויסטויש, בעת וועלכען איינער פון די אָפיצירען האָט אַרויסגענומען די שווערד און אָנגעשניטען דעם מאָטאָר־פיהרער אַן׳אויער.

צו דעם פערוואונדעטען וולאַדיסלאַוו ביאַלערק, האָט מען אַרויסגערופען פּאָגאָטאָוויע און די 2 אָפיצירען זענען פערהאַלטען געוואָרען און מ׳האָט זיי אָפּגעפיהרט אין דער שטאָט־קאָמענדע.

הכנסה־שטייער.

(ס) די שאַצונגס־קאָמיסיעס פון הכנסה־שטייער טרעטען צו אין דער נאָהענטסטער צייט צו בעשטימען דעם הכנסה־שטייער אויפ׳ן יאָהר 1926. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָבען זיך די לאָדזער סוחרים־פעראיינען געווענדעט צו זייערע מיטגלידער, אַז זיי זאָלען אָפּגעבען אין די פעראיינען די קאָפּיעס פון די „זעזנאַניעס״ כדי צו ערלעדיגען די דאָזיגע פראַגע אין הסכם מיט די סוחרים־פעראיינען.

האַלב־קאָלאָניעס פאַר שול־קינדער.

(ב) אין פּאַרק פון 3־טען מאַי איז שבת פאָרגעקומען די פייערליכע ערעפענונג פון די האַלב־קאָלאָניעס פאַר קינדער פון די פאָלקס־שולען, די דאָזיגע האַלב־קאָלאָניעס זענען אָרגאַניזירט געוואָרען דורך דער אָפּטיילונג פאַר עפענטליכע פערזאָרגונג ביים לאָדזשער מאַגיסטראַט.

זיך דערשאָסען

נאָכדעם, ווי זי האָט זיך דער־וואוסט װעגען איהר אַנטשאָמונג

(י) אין שטעטעל ריכוואַל (ביי סלופּצע) האָט זיך דערשאָסען די טאָכטער פון דעם אָרטיגען רייכען פאַבריקאַנט נאַטאַליאַ קנאַפּיק אַ סטודענטקע פון וואַרשאַווער אוניווערזיטעט.

די סיבה פון דעם זעלבסטמאָרד איז די, וואָס די זעלבסטמערדערין איז געוואָיר געוואָרען, אַז זי איז נישט קיין געזעצליכע טאָכטער ביי איהר פאָטער. דאָס איז אויך געווען די סיבה, וואָס איהר חתן האָט אָפּגעלאָזט דעם שידוך.

צום אָפּצייכען־טאָג לטובת דעם קרן־קימת לישראל.

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט וועט דאָנערשטאָג דעם 8 יולי פאָרקומען אַן׳אָפּצייכען־טאָג לטובת דעם קרן־קימת לישראל אין דער שטאָט און אויך אויף די זומער־וואוינונגען אַרום לאָדז.

דאָס איינאָרדנען פון אָפּצייכען־טאָג האָט ווי שטענדיג געפונען אַן׳אָפּקלאַנג אין נאַציאָנאַלע יודישע קרייזען און איבערהויפּט ביי די נאַציאָנאַלע יוגענד, וועלכע איז פון שטענדיג אָן גרייט צו יעדען רוף זיך צו שטעלען צו דער אַרבייט לטובת דעם פאָלק.

מען קען דעריבער האָפען, אַז דער היי־יאָהריגער אָפּצייכען־טאָג וועט ווי תמיד האָבען אַ גלענצענדען ערפאָלג און די יודישע מאַסען וועלען דורך זייערע נדבות העלפען דעם אויפבוי פון דער יודישער היים אין ארץ־ישראל.

אַ פרויען־פערזאַמלונג צום קרן־קימת לישראל אָפּצייכונג־טאָג.

היינט דינסטאָג קומט פאָר אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אַ גרויסע פרויען־פערזאַמלונג אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם אָפּצייכונג־טאָג, וועלכע קומט פאָר דאָנערשטאָג דעם 8 יולי ה. י.

אויף דער פערזאַמלונג וועלען בעשטימט ווערען די קרטער פון די אָנטיילנעהמער צו דעם אָפּצייכונג־טאָג און אויך פערטיילט ווערען אַלע נויטיגע מאַטעריאַלען.

פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20.
ערשטער יודישער וואַרשאַווער מיניאַטור־טעאַטער
„אַזאַזעל״
3 (דריי) ביליגע טעג
פון גרויסען 2־טען פראָגראַם!
היינט דינסטאַג, דעם 6., מיטוואָך, דעם 7. און דאָנערשטאַג, דעם 8. יולי, 9 אין אָוועגד
פרייזען פון 75 גראָשען ביז 5 זלאָטעס.
בילעטע, אין קאַסע אין פילהאַרמאָניע. בעמ.: ספעצ. עלעקטרישע ווענטילאַטאָרען קיהלען דעם זאַל.

פאָליטישער פּראָצעס ביי פערמאַכטע טירען.

די 41 אַרעסטירטע אין נאָדעל · בראַנזשע · אַרבייטער · פעראיין אויף דער בעשולדיגונג-באַנק

(אז) אין לאָדזער קרייז-געריכט האָט זיך נעכטען אָנגעהויבען דער פּראָצעס געגען 41 יונגעלייט, וועלכע ווערען בעשולדיגט, אַז זיי האָבען געהערט צו דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי. די בעשולדיגטע זענען אַרעסטירט געוואָרען מיט אַנדערהאַלבען יאָהר צוריק אין לאָקאַל פון נאָדעל · בראַנזשע · אַרבייטער-פעראיין.

פאָרזיצער פון געריכט איז ריכטער זאַבאַראָווסקי פּראָקוראָר – ד"ר מאַרקאָווסקי.

אַלס פערטיידיגער טרעטען-אַרויס 29 אַדוואָקאַטען פון אַמט און מצד די בעשולדיגטע גופא – די אַדוואָקאַטען: ברייטער, שטערלינג און דוראַנטש.

אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק זיצען: אַנשעל בוים, 19 יאָהר אַלט; חיים בוים, 20 יאָהר אַלט. לייב בערקאָוויטש, 27 י. אַ.; גושן באָרנשטיין, 28 י. אַ.; שמואל כאַלעוואַ 18 י. אַ.; יהושע היבנער, 20 י. אַ.; ווייטער געהען אַ רייה בעשולדיגטע יוגענדליכע, וועלכע ווערען פערטרעטען אין געריכט דורך זייערע „אַפּיעקונעס".

ביים פעסטשטעלען די אַנוועזענהייט פון די עדות האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז עס פעהלען 3 וויכטיגע עדות מצד דער בעשולדיגונג: סטאַניסלאַוו יאַנאָווסקי, אַנטאָני באַרס און ראַפאַל וויסקאָווסקי.

דער פּראָקוראָר האָט דעריבער פאָרגעלעגט אָפּצולעגען דעם פּראָצעס, מחמת דער עדות וויסקאָווסקי, אַ געוועזענער פאָרזיצער פון דער קאָמוניסטישער יוגענד-אָרגאַניזאַציע און פערוואַלטונגס-מיטגליד פון נאָדעל-פעראיין, איז זעהר נויטיג פאַר'ן פּראָצעס.

דאָס געריכט האָט נאָך אַ בעראַטונג בעשלאָסען דעם פּראָצעס צו פיהרען און צו נעהמען אין אַכט די מאָטיווען פון די עדות, וועלכע זענען נישט געקומען.

דער פּראָקוראָר ד"ר מאַרקאָווסקי האָט אַריינגעטראָגען אַ פאָרשלאַג, אַז צוליב דעם, וואָס די מעהרהייט בעשולדיגטע זענען יוגענדליכע און אויפ'ן פּראָצעס וועלען בעריהרט ווערען געהיימע פראַגען, ווי אַזוי ס'איז געפיהרט געוואָרען די אויספאָרשונג זאָל דער פּראָצעס פאָרקומען ביי פערמאַכטע טירען און די יוגענדליכע בעשולדיגטע זאָלען נישט זיין אַנוועזענד.

געגען דעם דאָזיגען פאָרשלאַג האָבען זיך ענטשידען ענטגעגענגעשטעלט די פערטיידיגער, וועלכע האָבען ערקלערט, אַז דאָס איז געגען די פאָרשריפטען פון דער געריכט פּראָצעדור. אויב אָבער דאָס געריכט וועט דאָך געפינען פאַר נויטיג צו בעשליסען אויף אַזאַ אופן, זאָל מען ערלויבען בייצוּוואוינען דעם פּראָצעס פון יעדע 3 בעשולדיגטע 1 בעפולמעכטיגטען. די נעמען פון די בעפולמעכטיגטע וועלען די פערטיידיגער צושטעלען נאָך אַ פערשטענדיגונג מיט די בעשולדיגטע.

דאָס געריכט איז אַוועק אויף אַ בעראַטונג און אָנגענומען דעם פאָרשלאַג פון די פערטיידיגער. אויף די פערמאַכטע זיצונגען, זענען נאָר אַנוועזענד די בעפולמעכטיגטע פון די בעשולדיגטע, וועמענס נעמען עס האָבען פאָרגעלעגט די פערטיידיגער.

נאָכ'ן אויספרעגען די פערסאָנאַלען ביי די בעשולדיגטע און עדות איז 4 זייגער ערקלערט געוואָרען אַ הפסקה. נאָכמיטאָג האָט זיך אָנגעהויבען דער פּראָצעס ביי פערמאַכטע טירען.

טעאַטער „סקאַלאַ" 18 ציגעלניאַנאַ 18. דיר.: פ. הופערמאַן.

לעצטע געזעגענונגס-גאַסטשפּיל

מיט'ן אָנטייל פון די בער. אַרטיסטען נאַטאַליאַ און משה ליפּמאַן.

היינט דינסטאַג, ד. 6. יולי, פּונקט 9 אָוונט לעצטע געזעגענונגס-פאָרשטעלונג. פאָלקס-פּרייזען: אַלע פּלעצער אין טעאַטער צו 1 גילדען, גאַלעריע 50 גר. – צום לעצטען מאָל

„טרילבי"

אין 5 אַקטען (6 בילדער) פון ג. ג. ראָל „סווענגאַלי"-משה ליפּמאַן.

אַ פריהער געקויפטער פּלאַץ – פערזיכערט אַ בעסערן פּלאַץ.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער „סקאַלאַ".

אַמעריקאַנער הלואה פאַר לאָדז.

(ס) דער פערבאַנד פון די שטעדט האָט מיטגעטיילט דעם לאָדזער מאַגיסטראַט וועגען אַ גרויסע בעראַטונג פון פּוילישע שטעדט, וועלכע דאַרף פאָרקומען די נאָהענטסטע טעג. אויף דער בעראַטונג וועט בעטראַכט ווערען די פראַגע וועגען דער אַמעריקאַנישער הלואה אויף אויפצובויען די פּוילישע שטעדט אויף דעם דאָזיגען ציוועק האָבען די אַמעריקאַנישע פינאַנץ-קאָנסאָרציומס בעשטימט אַ סומע פון 150 מיליאָן דאָלאַר.

פון דער דאָזיגער הלואה וועלען געניסען אַ גאַנצע רייה שטעדט, צווישען זיי אויך לאָדז.

אָפּשאַפען די דעוויזען-בעגרענצונגען

(ס) די דעוויזען-באַנקען האָבען אונטערגענומען אַן ענערגישע אַקציע אין פינאַנץ-מיניסטעריום וועגען אָפּשאַפען די דעוויזען-בעגרענצונגען, אין מעמאָריאַל ווייזען די באַנקען אָן, אַז די בעגרענצונגען רופען זיך שלעכט אָפּ אויף די האַנדעלס בעציהונגען מיט אויסלאַנד, וואו מ'הויבט זיך שטאַרק אָן צו אינטערעסירען מיט'ן ווירטשאַפטליכען לעבען אין לאַנד.

טעלעגראַמען.

מאַרשאַלעק ראַטאַי וועט קאָנפערירען מיט'ן יודישען „קאָלאָ"

וועגען די קאָנסטיטוציע ענדערונג.

וואַרשאַ, 5 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט) פון באַלד אינדערפריה איז אין סיים געווען זעהר לעבהאַפט, עס בעראַטען זיך די פּרעזידיומס פון אַלע סיים-קלובען איבער'ן רעגירונגס-פּראָיעקט וועגען ענדערען די קאָנסטיטוציע.

ווי מיר דערוויסען זיך, וועט דער פּרעמיער באַרטעל בעת דער דיסקוסיע אין סיים נישט נעהמען קיין וואָרט, אויב עס וועט נויטיג זיין וועט אין סיים רעדען דער יוסטיץ-מיניסטער מאַקאָווסקי, וועלכער וועט פערטיידיגען דעם רעגירונגס-פּראָיעקט.

דער מאַרשאַלעק ראַטאַי האָט היינט וועגען דער פראַגע פון דער קאָנסטיטוציע-ענדערונגען קאָנפערירט מיט די פאָרשטעהער פון פּ.פּ.ס. „וויזוואָלעניע" און „פּיאַסט", דער מאַרשאַלעק ראַטאַי וועט אויך קאָנפערירען מיט די פאָרשטעהער פון יודישען „קאָלאָ".

ווי מיר דערוויסען זיך שטעהט די רעגירונג ווייטער אויף דעם שטאַנדפּונקט פון די אַריינגעטראָגענע פאָרשלאַגען וועגען די קאָנסטיטוציע-ענדערונגען.

ווידער אַ שטורמישע זיצונג אין וואַרשאַווער קהלה-ראַט.

וואַרשאַ, 5 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). נעכטען איז אונטער'ן פאָרזיץ פון ה' טראַקטענהיים פאָרגעקומען אַ זיצונג פון קהלה-ראַט. באַלד אין אָנהויב האָבען די לינקע אַריינגעטראָגען אַ פאָרשלאַג צו פּראָטעסטירען געגען דער רעגירונגס-פעראָרדנונג, אַז אויף די זיצונגען פון דער קהלה-פערוואַלטונג זאָל אויך אַנטיילנעהמען אַ רב.

בעת דער אָפּשטימונג אין דער דאָזיגער פראַגע איז געקומען צו אַ גרויסען סקאַנדאַל און די זיצונג איז איבערגעריסען געוואָרען.

נאָהענטסטע טעג וועלען ענטשיידען

וועגען שטרייק אין ענגלאַנד.

לאָנדאָן, 5 (פּאַט) דער סעקרעטאַר פון די גרובען-אַרבייטער קוק האָט ערקלערט, אַז די נאָהענטסטע טעג וועלען ענטשיידען, וועלכער צד עס וועט זיגען, די גרובען-אַרבייטער ערוואַרטען אין די נאָהענסטע טעג ווייטער הונדערט טויזענד פונט פון רוסלאַנד אויף אונטערשטיצען דעם גרובען-שטרייק.

די רעגירונג האָט אויף דער נעכטיגער זיצונג אַריינגעטראָגען אַ פאָרשלאַג וועגען אַ צוגאָב-קרעדיט פון 3 מיליאָן פונט אויף איינקויפען קויהלען אין אויסלאַנד.

סאָוויעטען זאָגען זיך אָב צו געבען אַ וויזע.

אַ בעאַמטען פון דער ארץ-ישראל-רעגירונג.

לאָנדאָן, 5 (יט"א טעלעגראַפיש). דער בעאַמטער פון עמיגראַציע-אַמט ביי דער ארץ-ישראל-רעגירונג ה' הימזאָהן, וועלכער האָט געמאַכט אַן אינספּעקציע-רייזע איבער די עמיגראַציע-לענדער האָט אויך געזאָלט פאָהרען קיין רוסלאַנד. אין דער לעצטער מינוט אָבער האָבען זיך די סאָוויעטען איהם אָבגעזאָגט צו געבען אַ וויזע.

טויט פון אַ יודישען געלעהרטען.

ווין. (י.ט.אַ.) דאָ איז געשטאָרבען אין עלטער פון 67 יאָהר דר. דענאַר פּאָפּעראַנץ. ג. פּראָפ. פון טשערנאָוויצער אוניווערזיטעט, איינער פון די אָנגעזעהענסטע געלעהרטע אויפ'ן געביט פון כעמיע אין עסטרייך. די לעצטע יאָהרען פון זיין לעבען איז פּראָפעסאָר פּאָפּעראַנץ געווען דאָצענט פון וויענער אוניווערזיטעט. אַלס כעמיקער האָט ער זיך בעריהמט געמאַכט מיט זיינע ענטדעקונגען בעת דער וועלט-מלחמה.

דעפּ. פּרילוצקי אין לאָדז.

זונטאָג האָט די יודישע פאָלקס-פּאַרטיי אין לאָדז איינגעאָרדנעט אַ פּאָליטישען רעפעראַט פון דעפּוטאַט נח פּרילוצקי.

דער רעדנער האָט רעפערירט וועגען דער איצטיגער פּאָליטישער סיטואַציע פון לאַנד און אָנגעוויזען, אַז דאָס לאַנד ווערט אָנגעפיהרט פון אַ בעהאַלטענע דיקטאַטור. די דעמאָקראַטיע, איז געגען דיקטאַטור פון וועלכער זייט זי זאָל נישט זיין און מיר יודען, הויפּטזעכליך די יודישע מאַסען טאָרען זיך נישט פערבלענדען מיט אילוזיעס און לייגען צו גרויסע האָפנונג אויף דער איצטיגער רעגירונג, וועלכע פיהרט פּאַקטיש די זעלבע פּאָליטיק, וואָס איז ביז איצט בעפיהרט געוואָרען לגבי יודען.

* * *

אויף דער זיצונג פון פּאָליטישען ראַט פון דער פאָלקס-פּאַרטיי האָט זיך בעטייליגט דעפּ. פּרילוצקי. עס זענען אַרומגערעדט געוואָרען אַ גאַנצע רייה פּאַרטיי-ענינים. צום סוף איז אין זאַל פון זאַוואַדזקע 5 פאָרגעקומען אַ גלעזעל טיי לכבוד דעם גאַסט. און די דראַמאַטישע סטודיע ביי דער יודישער פאָלקס-בילדונגס ליגע האָט משמח געווען דעם עולם, ביז שפּעט ביינאַכט.

* * *

דעפּ. פּרילוצקי האָט אויך בעזוכט די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון דער קאָלאָניאַל סעקציע ביים צענטראַלען קליינהענדלער-פערבאַנד, זאַוואַדזקע 5, וואו איינציגע רעדנער פון דער סעקציע, האָבען געשילדערט די ביטערע לאַגע פון יודישע קליינהענדלער בכלל און דעם קאָלאָניאַל-הענדלער בפרט, בעטענדיג דעם דעפּ. פּרילוצקי, ער זאָל זיך ווייטער אינטערעסירען מיט'ן גורל פון יודישען קליינהענדלער.

אָפּשאַפען דעם פערבאָט צו פערקויפען אַלקאָהאָל אין חגאות, פערלאַנגען די רעסטאָראַן-בעזיצער.

(ס) דער פעראיין פון די רעסטאָראַן-בעזיצער האָט זיך געווענדעט מיט אַן אויספיהרליכען מעמאָריאַל צום אינערן און פינאַנץ-מיניסטעריום וועגען אָפּשאַפען דעם פערבאָט צו פערקויפען אַלקאָהאָל אין שבתים און חגא-טעג. אינ'ם מעמאָריאַל ווערט אָנגעוויזען, אַז דער דאָזיגער פערבאָט בעעוולה'ט פון איין זייט די רעסטאָראַן-בעזיצער און פון דער צווייטער איז ער געגען דעם ווילען פון דער בעפעלקערונג, ווייל 90 פּראָצענט פון די גאַסט הייבען זיך דערלאַנגען אין די דערמאָנטע טעג אַלקאָהאָל-געטראַנקען.

ס. ליפּמאַן מיט זיין טרופּע

געזעגענען זיך מיט'ן לאָדזער פּובליקום.

היינט געזעגענט זיך מיט'ן לאָדזער פּובליקום דער בעקאַנטער אַרטיסט משה ליפּמאַן מיט זיין טרופּע.

אין משך פון די לעצטע גאַסטראָלען פון דער דאָזיגער טרופּע, זענען געשפּילט געוואָרען אַ רייה דראַמען פון'ם קלאַסישען רעפּערטואַר, וועלכע האָבען שטאַרק אויסגענומען ביים עולם.

היינט ווערט געגעבען די לעצטע געזעגענונגס-פאָרשטעלונג. ס'ווערט געשפּילט די בעקאַנטע דראַמע „טרילבי".

אַ מוטער וואַרפט אַוועק איהר קינד צוליב נויט.

(–) נעכטען איז ביי דער טיר פון הרב ר' ליבוש ראָזענבערג (פּאָמאָרסקאַ 4) געפינען געוואָרען אַן אונטערגעוואָרפען יונגעלע פון אַן ערך אַ האַלב יאָהר.

בעבען קינד איז געווען אָנגעבונדען אַ טאָרבעלע, אין וועלכען ס'איז געלעגען אַ שטיקעל צוקער און אַ צעטעלע מיט דער בקשה זיך צו דערבאַרמען אויפ'ן אומשולדיגען קינד, ווייל די מאַמע איז אָרים, עלענד און פערלאָזען און קען דאָס קינד נישט ערנעהרען.

מיט'ן קינד פּראָאינטערעסירט זיך די קהלה.

„אוזעל"

הכנות צום דריטען פּראָגראַם.

נישט געקוקט אויפ'ן גרויסען ערפאָלג פון צווייטען פּראָגראַם, וואָס איז אָנגעפּאַקט מיט כל-טוב פון די שאַפונגען פון די בעסטע יודישע דיכטער און הומאָריסטען – גרייטען די אַרטיסטען פון „אוזעל" צו אַ נייעם דריטען פּראָגראַם, וועלכע וועט נאָך מעהר איבעראַשען און ענטציקען.

דאָס צווייטע פּראָגראַם געהט נאָך עטליכע טעג צו ביליגע פּרייזען, כדי צו געבען די מעגליכקייט אַלע, צו זעהן, בעוואונדערען און געמיטליך צו פערברענגען.

טראַמוואַי-אַזשעס

פאָדערן 30 פּראָצ. הוספה.

(אז) דער פעראיין פון די לאָדזער טראַמוואַי-אַזשעס האָט צוגעשיקט אַ בריף צו דער דירעקציע מיט אַ פאָדערונג צו געבען אַ הוספה פון 30 פּראָצענט, לויט ווי ס'ווייזט די סטאַטיסטיק פון יקרות. וואוקס זייט דער לעצטער הוספה.

בעקעריי.

(א) דער ליטער פון לאָדזער ליכוע-אַמט האָט אויסגעפערטיגט אַ רעפעראַט וועגען צושטאַנד פון דער לאָדזער אַפּראָוויזאַציע.

לויט דעם דאָזיגען רעפעראַט פאַלט אויס אויף יעדער 1600 איינוואוינער פון אונזער שטאָט 1 בעקעריי, טעגליך ווערט אין 351 בעקערייען אין לאָדז אויסגעבאַקען 80 טויזענד קילאָ ברויט.

פּאַרק „3. מאַי".

(א) אין דער נאָהענסטער צייט טרעט צו דער לאָדזער מאַגיסטראַט אויסצופערטיגען אין ווידזעווער וואַלד דעם פּאַרק פון 3 טען מאַי.

עס וועלען אַדורכגעפיהרט ווערען אַ גאַנצע רייהע אַרבייטען און עס וועט אויפגעבויט ווערען אַ נייער ספּאָרט-פּאַרק.

געפונענע קינדער.

ביים רב פיינער, גדאַנסקאַ 23, געפינט זיך אַ פערבלאָנזשעט יונגעלע פון אַ יאָהר 4–5. עס רופט זיך אברהם'עלע, טראָגט אַ זיידען היטעלע, אָהן אַ מאַרינאַרקע, נאָר הייזלעך און אַ העמדעל.

געקליידעט אין אַ בלוסקעלע, געקרייזעלטע האָר אָפּצונעהמען ביים מלמד, יעראָזאָלימסקאַ 7.

נייע „צענניקעס".

(–) דער קאָלאָניאַל-הענדלער (צעגעלניאַנאַ 15) מאַכט בעקאַנט, אַז היינט מוזען אַלע קאָלאָניאַל-הענדלער אַרויסגעהמען דעם נייעם „צענניק" מיט די ביליגערע פּרייזען.

דער דאָזיגער „צענניק" איז אויסגעאַרבייט געוואָרען דורכ'ן ליכוע-אַמט און ס'וועלען אין די נאָהענטע טעג געמאַכט ווערען קאָנטראָלס. ווער ס'וועט נישט האָבען דעם נייעם „צענניק", וועט שטרענג בעשטראָפט ווערען.

Dr. med. H. LUBICZ

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32.

ספּעציאַליסט פאַר הויט, וועגערישע און מענער-שוואַכע קראַנקהייטען. 1889

היילונג מיט קוואַרץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל).

נעמט אָן פון 9–11 און פון 5–8 אָוונט.

Dr. med. R. STUPEL
12 Szkolna 12
הויט-און וועגערישע קראנקהייטען. 086
ליכטבעהאנדלונגען (רענטגען און קווארץ)
נעמט אן פון 8—10, 12—2 און פון 6—8 אוו.

רעארגאניזאציע פון יודישען קאלאניאל-קליינהענדלער פעראיין (ציגעל-גאס 15).

(בריף אין רעדאקציע)

נאך א פולשטענדיגער אינערליכער און אויסערליכער רעארגאניזאציע, וואס איז פארגעקומען אין יודישען קאלאניאל-הענדלער-פעראיין טרעט איצט די פערוואלטונג צו צו א אינטענסיווע טעטיגקייט צו בעשיצען די אינטערעסען פון די יודישע קאלאניאל-און שפייז-הענדלער אין אונזער שטאדט.

די ביורא-לייטונג פון פעראיין האט איבערגענומען איינער פון די וויכטיגסטע ארגאניזאטארען אויפ'ן סוחרישען-פעראיינס-געביט, ה' זילבערצווייג, וועלכער האט אין הסכם מיט דער פערוואלטונג אויסגעארבייט אנ'אויספיהרליכען פלאן, ווי-אזוי דעם פעראיין אוועקצושטעלען אויף דער געהעריגער הויך.

די פערוואלטונג האט זיך געשטעלט אין פערבינדונג מיט'ן צענטראל-ראט פון די סוחרים ארגאניזאציעס אין לאדז, וועלכער האט צוגעזאגט זיין אונטערשטיצונג. אויך פון די אנדערע מאסגעבענדע אינסטיטוציעס האט די פערוואלטונג בעקומען די פולסטע פערזיכערונג, אז פון איצט אן וועט דער קאלאניאל-קליינהענדלער-פעראיין בעקומען די מעגליכקייט צו דעלעגירען זיינע מיטגלידער און זאן-קענער אין די פערשידענע שטייער-אמטען.

אין פעראיינס-ביורא ווערען ערלעדיגט אלערליי ענינים וועגען שטייערען, אינפארמאציעס און יורידישע עצות.

אין אינטערעס פון אלע יודישע קאלאניאל-און שפייז-הענדלער אין אונזער שטאדט ליגט עס דעריבער זיך אנצושליסען און אריינצוטרעטען אלס מיטגלידער אין פעראיין און מיטהעלפען צו זיין ענטוויקלונג און אזוי ארום צו רעפרעזענטירען אלע יודישע קאלאניאל-הענדלער און אין זייער נאמען פאדערען פאר זיי די געהעריגע רעכט.

די פערוואלטונג.

Dr. L. LEWITAN
נעהמט אן אין דערהייבס פון 4 ביז 6 אוונד צו קליניק-פרייזען.
31 גדאנסקא 31.

פון לאדזער א"י-אמט.

דער ענגלישער קאנסולאט האט מיטגעטיילט דעם צענטראלען א"י-אמט אין ווארשא, דאס עס זענען דערהאלטען געווארען פרישע 400 סערטיפיקאטען אויפ'ן חשבון פונ'ם לויפענדען האלבען יאהר.

פון די דאזיגע סערטיפיקאטען קאנען געניסען מענער אונקוואליפיצירטע ארבייטער פון 18 — 35 יאהר און קוואליפיצירטע אין בוי-פאך פון 18 45 יאהר.

צוליב דער קליינער צאהל, זענען די סערטיפיקאטען בעשטימט נאר פאר די מיטגלידער פון די פערשידענע „החלוץ"-ארגאניזאציעס און בעשטעטיגטע אויפ'ן גרונד פון „המלצות". די אלע אנדערע בעשטעטיגטע וועלען קענען געניסען פון א סערטיפיקאט, אויב זיי וועלען בעווייזען די דרינגליכקייט פון זייער פאהרען איצט.

די מיטגלידער פון די „החלוץ"-ארגאניזאציעס דארפען, ביים קומען צו דער קאנסולאר-קאנטראל, צושטעלען אנ'אפיציעלע בעשטעטיגונג פון זייערע צענטראל-קאמיטעטען.

פון די איצטיגע סערטיפיקאטען וועלען קיין פרויען נישט קענען געניסען, דעריבער דארפען די בעשטעטיגטע פרויליינס נישט קומען איצט צו דער קאנסולאר קאנטראל.

די בוי-פאכמענער דארפען צו דער קאנסולאר-קאנטראל מיטברענגען אפיציעלע פאך-בריף, זאגאר ווען אפילו אין זייערע פעסער איז פערשריבען דער פאך.

עלטער, וואס האבען בעקומען די ערלויבניש אויף אנ'אויסלענדישען פאס אויפ'ן גרונד פון אפזאגען זיך פון בירגערשאפט, דארפען ביים איבערגעהן די פוילישע גרעניץ בעווייזען די בעשטעטיגונג פון זייער אפזאגען זיך פון בירגערשאפט. עס געהערט אויך א נאטאריעלע אבשריפט. יונגעלייט, וואס האבען געוואלט פאהרען מיט זייערע עלטערן און אויף דעם סמך האבען זיי בעקומען די ערלויבניש אויף אנ'אויסלענדישען פאס און פאהרען אליין, קאנען נישט בעקומען די ארויספאהר-וויזע פון מלוכה'שען עמיגראציע-אמט און קאנען נישט ארויספאהרען פון לאנד.

זונטאג איז אין ביורא פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע (ציגעל-גאס 4) פארגעקומען א זיצונג פון די מיטגלידער פון דער חברה „נחליאל" וועלכע האט געקויפט א גרעסערן שטח באדען ביי חיפה. אויף דער זיצונג האט רעפערירט און דער אנגעלעגענהייט פון דער פארגענומענער ארבייט אויף דעם באדען דער דירעקטאר פון מפרץ חיפה, אינז. קוצינאק, וועלכער איז געקומען יעצט פון א"ק-ישראל.

וועגען געזונד-צושטאנד פון די עולים.

ס'ווערט אויפמערקזאם געמאכט אלע עולים, אז ס'איז געוואונשען אין זייער אינטערעס פריהער צו לאזען אונטערזוכען זייער געזונד-צ שטאנד ביים דאקטאר, כדי אויסצומיידען שפעטער עווענטועלע אונאנגענעהמליכקייטען און געלד-פערלוסטען.

חיכטיג פאר עולים פון 1904 - 1908.
יונגעלייט אין אויבענדערמאנטען

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" אנטווארטען אויף יורידישע אנפראגען, וואס ווערען צוגעשיקט נאר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט"
בײם דערלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.
גילטיג דעם 6-טען יולי 1926.

1612. א געזעלשאפטליכער טוער.

די רעגירונג האט דאס רעכט צו פערלאנגען פון פעראנטווארטליכען רעדאקטאר פון א צייטשריפט ארויסצוגעבען דעם אויטאר פון אנ'ארטיקעל וואס איז געווען געדריקט אהן אונטערשריפט, אדער מיט א פסעוודאנים אין דערזעלבער צייטונג. פאר דעם אינהאלט פון ארטיקעל קאן זי דעם פעראנטווארטליכען רעדאקטאר נישט בעשטראפען. ער קאן אבער יא בעשטראפט ווערען פאר נישט וועלען ארויסגעבען דעם אויטאר.

1613. א שטענדיגער לעזער פון „נייעם פאלקסבלאט" אין אלעקסאנדער.

די גילטיגקייט פון די עקסמיסיע ענדערט זיך נישט פון אומשטאנד צו איהר האט געגעבען געלד דעם הויזווירט לויט א קוויטונג, אדער אהן א קוויטונג. אויב קיין ליציטאנטען קומען נישט און דער מלוה וויל אויך נישט דערהאלטען די סעקוועסטרירטע זאכען, רעכענט זיך די ליציטאציע פאר נישט-צושטאנד געקומען. נאכ'ן 2. מאל אויב עס קומען נישט קיין ליציטאנטען און דער מלוה דערהאלט אויך נישט די זאכען, פאלט די ליציטאציע אויף די זעלבע זאכען אפ. דער מלוה האט אבער דאס רעכט צו ווענדען די עקזעקוציע אויף אנדערע נעגענשטאנדען פון בעל-חוב. דער זעלבער 1065 ארטיקעל פון אוסטאוו וועגען דער ציוויל-פראצעדור ווערט אנגעווענדעט צו אלע עקזעקוציעס אלץ איינס צו לויט א קלאגע, אדער ענטגילטיגער ווירעק.

1614. ח. לאנדא.

א זאבעזפיעטשעניע קאנט איהר בעקומען נישט בלויז ביים דערלאנגען אין געריכט די פרעטענציע, נאר אויך שפעטער און בכלל אין יעדען סטאדיום פון פראצעס. אויב מען האט אייך איינמאל ענטזאגט, קאנט איהר זיך א צווייט מאל ווענדען, אויב די לאגע פון בעל-חוב האט זיך געענדערט דורך דער צייט, אויב איהר קלאגט איין אלס א פראקטיסטען וועקסעל און פאדערט תיכף אין דער בקשה א זאבעזפיעטשעניע קאן דאס געריכט אייך נישט אפזאגען. פעררופט זיך אויפ'ן ארטיקעל 595 פון אוסטאוו וועגען דער ציווילער פראצעדור.

1615. א לעזער פון באלוט.

עס איז א פראגע, צו אייער טאכטער האט זיך מיט'ן ערשטען מאן געגט, אדער ער איז געשטארבען. ווי עס זאל אבער נישט זיין, טאר זי אבער סאי-ווי נישט פאר די 10 חדשים א צווייט מאל חתונה האבען.

1616. אנ'אבאנענט פון קעלבאכס-ג.

1617. א לעזער פון מלינארסקא 8.

1618. א שט. לעזער פון פולנאצנא-ג.

1619. מ. קעניג.

1620. אושעראוויטש פון ריבנא 12.

1621. לאקאטארען פון נומער 2.

1622. י. ב. פון בושושינער גאס

1623. א שט. לעזער פון דלוגע.

1624. מ. נומער 13.

וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערזענליך פעדשטענדיגען מיט אונזער יוריסט אין רעדאקציע, טעגליך פון 3 ביז נאכמיטאג, מיטברענגענדיג די צייטונג.

1625. א לעזער פון רזשנאווסקא גאס.

דער 82. ארטיקעל פון אוסטאוו וועגען אלגעמיינעם פון מיליטער-דינסט זאגט בפרוש, אז די פערזאנען, וועלכע האבען חתונה געהאט פאר'ן אריינגעצויגען ווערען אין אקטיווען מיליטער-דינסט קאנען אויף זייערע פרויען און קינדער נישט בעקומען קיין אפיעקונסטווע און זיי האבען אויך נישט דאס רעכט צו פאדערען קיין שום רענטע פון דער מלוכה-קאסע אפילו ווען די חתונה איז פארגעקומען מיט דער הסכמה פון דער מיליטער-מאכט.

1626 א פאבאראוויטש פון פעטר. 81.

אויב איהר האט בעקומען קו.ם. D זענט איהר פעריעכנעט געווארען אין לאנדשטורם. אייך קאן מען אריינציהען איך דינסט בלויז אין פאל פון אנ'אלגעמיינע מאבילזאציע בעת א מלחמה. און אפילו דעמאלט ווערט איהר בענוצט נישט צום געוועהר. די צוגעגעבענע סאנען שטעלען פעסט דעם כאראקטער פון אייער פעהלער, אויפ'ן סמך פון וועלכען עס קומט אייך לויט די מיליטערישע סאניטארע פארשריפטען די דערמאנטע קאטעגאריע.

Paryski Zakład Fotograficzny
wł. H. SROKA, Brzezińska 69
מאכט בעזאנ'ס, דאס איז סער די אטעליער-ארבייט, ווי רעפראדוקציעס פאטאגראפיעס און פארטרעטען, ווערט אויך אנגענומען פערשידענע פאטאגראפישע ארבייטען פאר אינדוסטריעלע-צוועקען, צ. ב. פאבריקען, אינגערע אויפנאהמען, מאשינען-פלענער. א ספעציעלע אפטיילונג פאר קלישען פון 3-פארבען-דרוק (נאטור-טרייע פארבען), פארבען-בילדער פאר קינא-רעקלאמען לויט די מעטאדע „Autochrome" Lum.ere גרופען-אויפנאהמען פון שול-קינדער צו זעהר בילליגע פרייזען. ספעציעלע הנחות פאר ארטיסטישע פארטרעטען. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט שנעל, פינקטליך און רייעל. צופאהר מיט'ן טראמוויי נומער 1.
מיט אכטונג ה. סראקא.

זכרונות וועגען הרב אלי' חיים מייזעל זצ"ל

86. בעארבייט ספעציעל פאר'ן „נ. פאלקסבלאט"

קליינע עפיזאדען און נלייכווערטלעך פון לאדזער רב.

יעדעס מאל, ווען דער לאדזער רב איז געגאנגען אין מקוה און זיך מיטגענומען וועש האט ער זיי קיינמאל נישט צוריקגעברענגט, ער האט זי שטענדיג אוועקגעגעבען ארימע-לייט.

די רביצין האט שטענדיג געהאט טענות צום רב, אבער עס האט גארנישט געהאלפען, דער רב האט זיך ווייטער אזוי געפיהרט און קיינמאל נישט צוריקגעברענגט די וועש.

* * *

דער רב האט שטענדיג אוועקגעגעבען זיין לעצטען גראשען און זיך אפילו נישט געלאזט אויף שבת. און דאס איז נישט געווען קיין זעלטענע ערשיינונג, גאר ס'האט זיך געטראפען גאנץ אפט. איינמאל איז אין א פרייטאג פריה געקומען צום רב א יוד, מיט א ביטער הארץ וועגען א קראנקע פרוי, קליינע עלענדע קינדערלעך, הונגער און נויט. דער רב האט זיך גארנישט אפגעשטעלט האט ארויסגענומען דאס גאנצע געלד, וואס ער האט געהאט ביי זיך און עס איבערגעגעבען דעם ארימאן, ערשט נאכדעם האט זיך דער רב ארומגעזעהן, אז ער אליין האט נישט אויף שבת און נישט נאר אויף שבת, נאר אפילו נישט אויף ליכט. שוין שפעט פארנאכט האט זיך דער רב געמוזט בארגען עטליכע קאפיקעס צו קויפען שבת ליכט.

* * *

צום רב איז גאנץ אפט אריינגעקומען כאפען א שמועס דער לאדזער אנגעזעהענער דאקטאר קראטאווסקי. דאקטאר קראטאווסקי האט זעהר גערן געהאט צו שמועסען מיט'ן לאדזער רב וועגען פערשידענע ענינים. איינמאל זענען געזעסען ביי א אינטימען שמועס דער רב, דאקטאר קראטאווסקי און ר' ראובן קארפ. אין מיטען שמועס האט דער דאקטאר קראטאווסקי זיך אנגערופען צום רב:

— רבי איהר זענט דאך שוין קיין עין-הרע א יוד אין די יאהרען און איהר זעהט נאך זעהר גוט אויס, איהר האט נישט קיין איין קנייטשעל אויפ'ן פנים, פאר מיר איז עס פשוט א וואונדער.

— איהר זענט דאך א דאקטאר, האט געזאגט דער רב און איהר וואלט דאך דאס אייגענטליך געדארפט צו וויסען.

— ס'איז נישט פערהאן אזא געזעץ אין דער מעדיצין, לויט וועלכען מ'וואלט געקענט דאס אויפקלערן.

— אויב אזוי האט דער רב געזאגט, וועל איך אייך אויסזאגען דעם סוד, פארוואס איך האב נישט קיין קנייטשען אויפ'ן פנים. די מעשה דערפון איז אזא, ווען א מענש איז אין דער יוגענד א זולל וסובא בעקומט ער אויף זיך א סך פלייש, שפעטער אבער ווען דער מענש ווערט עלטער און דאס פלייש פון איהם פאלט אפ בלייבט נאר די הויט און דעריבער מאכען זיך קנייטשען.

איך בין קיינמאל אין מיין לעבען, האט דער רב געענדיגט נישט געווען קיין זולל וסובא און דעריבער האב איך נישט קיין קנייטשען אויפ'ן פנים.

* * *

צום רב איז אמאל געקומען אנ'ארימע פרוי מיט א שאלה אויף א הינדעל. אין ערשטען אויגענבליק האט שוין דער רב געזעהן, אז די שאלה איז טריפה. דער רב האט אבער אנגעהויבען צו זוכען אין פערשידענע ספרים, כדי אויסצוזוכען עפיס א מיטעל, ווי אזוי כשר צו מאכען די שאלה. טראץ אלע בעמיהונגען פון רב האט זיך דאס איהם נישט איינגעגעבען. דער רב האט ארויסגענומען א רובעל פון טאש, איבערגעגעבען דעם רובעל מיט דער הוהן דער יודענע און געזאגט: די שאלה איז טריף.

* * *

דער רב איז א מאל געגאנגען אין גאס און האט בעמערקט א קליין יונגעלע שטייט געבען א טויער און וויינט שטארק. דער רב איז צוגעגאנגען צו דעם וויינענדען קינד און געפרעגט:

— וואס וויינסטו אזוי, יונגעלע?

— איך ווייס נישט, וואו מיין מאמעשי איז, האט דאס קינד נאך שטארקער געוויינט.

מ'האט זיך אנגעהויבען נאכפרעגען אומעטום, צי עמיץ קען נישט דאס קינד, אבער קיינער האט נישט געוואוסט ווער דאס איז. ס'איז דעריבער געווען קלאהר, אז דאס קינד האט זיך פערבלאנדזשעט. דער רב האט גענומען דאס קינד פאר דעם הענטעל און עס אנגעהויבען אפצופיהרען צו זיך אהיים.

א הינער אנגעזעהענער געזעלשאפטליכער טוער, וועלכער איז געווען צוזאמען מיט'ן רב און זיי זענען צוזאמען געגאנגען אין עפיס א שליחות האט געזאגט צום רב:

— גיט עמיצען דאס קינד און זאל ער דאס אפפיהרען צו אייך אהיים. מיר וועלען דערווייל געהען וואוהין מיר דארפען.

אויף דעם האט דער רב געזאגט: א נאר ווייזט מען נישט קיין האלבע ארבייט, אבער א נאר טוט א האלבע ארבייט. איך מוז מיין מצוה טון אינגאנצען.

מיט די ווערטער האט דער רב גענומען דאס קינד אהיים-געפיהרט צו זיך אהיים און איבערגעגעבען אין די זיכערע הענד פון דער רביצין.

(פארטזעצונג קומט)

דער „ברודער־פעראיין‘.

אַ העכסט סענסאַציאָנעלער פּראָצעס אין ווילנא.

נעכטען האָט זיך אָנגעהויבען אין ווילנער קרייז־געריכט אַ גרויסער סענ־סאַציאָנעלער פּראָצעס פון דעם א. ג. „ברודער־פעראיין“.

אויף דער בעשולדיגונגס־באַנק זיצען 31 אָנגעקלאָגטע, 30 מענער און איין פרוי, פון זיי זענען 28 געווען אויף דער פריי און 3 אַרעסטירט.

אַלס עדות זענען אַרויסגערופען גע־וואָרען מצד דער בעשולדיגונג 61 פער־זאָן, אַ חוץ דעם האָט אָבער די פער־טיידיגונג אַרויסגערופען איבער 100 עדות, צוזאַמען וועלען זיין ביי 200 עדות. אַלס פערטיידיגער טרעטען אַרויס אַכט אַדוואָקאַטען.

אין בעשולדיגונגס־אַקט ווערען גע־בראַכט די עדות פון שעף פון קרימי־נאַל־פּאָליציי יאַנטשעווסקי און אַנדערע, וועלכע האָבען ערקלערט דעם אויס־פאָרשונגס־ריכטער פאָלגענדעס:

צום ברודער־פעראיין האָבען גע־הערט פערברעכערישע עלעמענטען, פּראָפעסיאָנעלע גנבים, שווינדלער און באַנדיטען. ער האָט געהאַט אַלס צוועק צו געבען מאַטעריעלע הילף די מיט־גלידער פון פעראיין אין פאַל פון אַרעסט, איינצאָהלען פאַר זיי קויציע, דינגען פאַר זיי פערטיידיגער, שטערען די אויספאָרשונג פון דער קרימינאַל־פּאָליציי, אונטערקויפען די פּאָליציי־בעאַמטע, טעראָריזירען די יודען, וועל־כע פלעגן צושטעלען דער פּאָליציי ידיעות וועגען די פערברעכער און פערברעכענס, דורכגעפירטע און פּראָ־יעקטירטע. אין פערלויף פון עטליכע חדשים — דערצעהלט ווייטער ה' יאַנט־שעווסקי — איז די אָרגאַניזאַציע געוואָ־רען בעקאַנט במעט דער גאַנצער יודי־שער געזעלשאַפט אין ווילנא. זי איז בעשטאַנען דורכאויס פון יודען.

ביי דער אָרגאַניזאַציע איז געשאַפען געוואָרען אַ געריכט פון פינף פערזאָן. דאָס דאָזיגע געריכט האָט געהאַט צו פּסק'ענען אין קאָנפליקטען צווישען גנבים און אַנדערע פערברעכער, וועל־כע פלעגן ענטשטעהן ביים טיילען זיך מיט'ן אָנגעגנב'עטען און אָנגערויבטען, ווי אויך אין אַנדערע פאַלען.

די געליטענע יודען פלעגן, לויט'ן פאָרשלאַג פון פעראיין, נישט מעלדען דער פּאָליציי וועגען די גנבות, וואָס מ'האָט ביי זיי געמאַכט, נאָר זיך ווענ־דען דירעקט אין „פעראיין“. די בע־שלוסען פון געריכט פלעגן אַלע מיט־גלידער מוזען פאָלגען אונטער דער דראָהונג פון שטראָף.

די פינאַנצען פון פעראיין פלעגן בעשטעהן פון מיטגלידס־אָפּצאָהל, פּראָ־צענטער פון ריוח פון די גנבות און אַנדערע „מעשים־טובים“, פון די צוגע־משפּט'ע שטראָפען, פון פערוויילונגען און טענץ, וועלכע פלעגן איינגעאָר־דענט ווערען פון צייט צו צייט.

אַ חוץ דעם איז די אַרבייט פון פעראיין בעשטאַנען אין אָרגאַניזירען רויב־אָנפאַלען און גנבות, קלויבען די נויטיגע דערציאינפאָרמאַציעס, פערריי־בען די שפּורען דורך אונטערזאָגען דער פּאָליציי און אונטערשיקען פאַלשע ידיעות די געהיים־אַגענטען.

איינער פון די מיטגלידער פון דער באַנדע האָט זי בעזאָרגט מיט געוועהר פאַר אַן אָנפאַל אויף אַ הויף אין אַש־מענער קרייז.

ווייטער דערצעהלט דער בעשולדי־גונגס־אַקט:

אין יאַנואַר 1923 האָט דער אַרעס־טירטער סאָוויעטישער שפּיאָן יאַנקעל שאַפּיראָ דערצעהלט, אַז דער „ברודער־פעראיין“ קען אויסגעצייכענט די סאָ־וויעטישע שפּיאָנען — יודען, וועלכע האַלטען זיך אויף אין ווילנא, פרעסט ביי זיי אַרויס געלד דורך שלאָגען, דער פעראיין האָט אונטערגעקויפט די אַגענטען פון דער קרימינאַל־פּאָליציי.

פון אָנהויב האָט מען געמיינט — ווערט געזאָגט אין בעשולדיגונגס־אַקט — אַז די באַנדע שטעהט אין פערביג־דונג מיט די אַנטי־מלוכה'שע רעוואָלו־ציאָנערע עלעמענטען. די אויספאָרשונג האָט אָבער בעוויזען, אַז דאָס איז נישט אַזוי. הגם די „פערברעכערישע וועלט“ האָט טעראָריזירט אַלעמען אַרום זיך, און מען פלעגט דער פּאָליציי מורא האָבען צו געבען, וועלכע עס איז ידיעות, דאָך ווען מען האָט געזעהן, אַז עס הויבט זיך אָן די אויספאָרשונג, האָבען זיך געפונען אַזוינע, וועלכע האָבען מיטגעטיילט דער פּאָליציי וועגען דעם אָדער יענעם מיטגליד פון דער באַנדע, וועגען איהרע אויפגאַבען א. אז. וו.

די פערזאַמלונג פון פעראיין, ווי אויך פון אַ מין סעניאָרען־קאָנווענט, וועלכען ער פלעגט אויסטיילען, פלעגען פאָרקומען אין אַ ביער־שענק אויף זאַ־וואַלנע 25, דער פעראיין פלעגט אויך האָבען „אינטערעסאַנטען“ פון וואַרשא און לידע.

דער באַלעבאָס פון קראָם האָט גע־וואָלט פטור ווערען פון זיינע שכנים מיט זייערע געשלעגען און אייביגע אַוואַנטורעס, אין זעהענדיג, אַז ער קען מיט זיי גאָרנישט מאַכען, האָט ער זיך געווענדעט צום מיישאַגאָלער רב, ר' משה יעקב ראַבינאָוויטש, בעטענדיג איהם אינטערווענירען. דער מיישאַגאָ־לער רב האָט געשיקט רופען צו זיך די באַלעבאַטים פון שענקאַין געפּועלט ביי זיי, אַז זיי זאָלען אַרויס פאַר 7 מיליאָן מאַרק אָפּטרעט־געלד.

און איצט נאָך אַ מעשה פון בעשולדי־גונגס־אַקט:

אין זומער 1923, ביי ז. פ. האָט גע־דינט פרל. א. וו., אַ שוועסטער פון איינעם פון די אָנגעקלאָגטע. דער באַ־לעבאָס האָט איהר אָפּגעזאָגט. אַ ביסעל שפּעטער האָט מען איהר אַרעסטירט פאַר אַ גניבה. ווען זי איז אַרויס פון טורמע, האָט זי אָנגעגעבען אַן אָנקלאַגע אויף איהר געוועזענעם באַלעבאָס, אַז ער האָט זי פערגוואַלדיגט. איהר ברו־דער איז דאַן געקומען צו ז. פ. און געפאָדערט פון איהם, אַז ער זאָל איהם אָפּגעבען זיין גאַנצען פערמעגען. דער־ביי האָט ער א הם גוט אָנגעשלאָגען, שפּעטער האָט דער זעלבער מיט נאָך אייניגע געטראָפען ז. פ. אויף דייטשע גאַס, איהם אומגעוואָרפען אויף דר'ערד און געשטאָכען מיט אַ מעסער אין זייט. דעם געליטענעם האָט מען אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל. ווען ער איז פון דאָרטען אַרויס, זענען צו איהם געקומען אַ מאַן צעהן פון ברודער־פעראיין און איהם געהייסען שווייגען וועגען דער וואונד. גלייכצייטיג האָבען זיי איהם בעפוילען צו קומען אין פעראיין, וואו מען וועט איהם משפּטן. ז. פ. איז נישט געגאַנ־גען. דאַן האָט איהם וו. גוט צוהרג'עט. ז. פ. איז דאַן אַוועק אין פעראיין. וו. האָט איהם געהייסען וואַרטען און אַליין איז ער אַ יין אין צווייטען צימער, וואו עס איז פאָרגעקומען אַ גרויסע בעראַ־טונג. אייניכע זענען זיי אַרויס פון „בעראַטונגס־זאַל“, צושלאָגען ז. פ., איהם אַראָפּגעוואָרפען פון די טרעפּ, צריינגעזעצט אין אַ דראָשקע און געוואָלט ערגעץ וואו אָפּפיהרען. צום גליק איז פערביי־געגאַנגען אַ פּאָליציאַנט און עס נישט דערלאָזען.

ביי דער אויספאָרשונג האָבען אייני־גע פון די אָנגעקלאָגטע ערקלערט, אַז דער פעראיין האָט גאָר געהאַט אַן אַנ־דער ציל. זיין אויפגאַבע איז נאָר גע־ווען צו געבען אונפּראָצענטיגע הלואות אָרימע יודען. אַנדערע האָבען געזאָגט, אַז די אויפגאַבע פון פעראיין איז צו געבען די מעגליכקייט מענשען, וועלכע זענען אַראָפּ פון דרך־הישר, חוזר בתשובה זיין. **צ.**

די 29־טע קאָנפערענץ פון די אמע־ריקאַנער ציוניסטען.

ענגלאַנד איז נישטאָ וואָס צו דאַנקען, לואיס ליפּסקי.

ניו־יאָרק, (י.ט.א.) אין בופאַלאָ איז די טעג פאָרגעקומען, ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, די ערעפנונג פון דער 29. יעהרליכע ציוניסטישער קאָנ־פערענץ אין אַמעריקאַ.

באַלד אין אָנהויב פון דער קאָנפע־רענץ איז איינשטימיג אָנגענומען גע־וואָרען אַ בעשלוס, איינצולאַדען דר. וויצמאַנען און סער הערבערט סאַמיועל אָנצופיהרען מיט דער נייער פעראיי־ניגטער ארץ־ישראל־קאָמפּאַניע אין די פעראייניגטע שטאַטען, וועלכע וועט פאַרקומען אין הערבסט ה. י. די נייע קאָמפּאַניע איז אויסגערעכענט אויף זי־בען אין אַ האַלבען מיליאָן דאָלאַר.

דער פּרעזעס פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין אַמעריקאַ, ה' לואי ליפּסקי, האָט פאָרגעלעגט דער קאָנפע־רענץ זי זאָל זיך קלאָר און אונצווידייטיג אַרויסזאָגען וועגען דער קאָלאָני־זאַציע אין רוסלאַנד. וואָס שייך ארץ־ישראל, האָט ליפּסקי ווייטער געזאָגט איז נישט פערהאַן קיין שום גרונד אויס־צודריקען ענגלאַנד אַ בעזונדערען דאַנק, פאַר'ן שוץ פון ארץ־ישראל. פערקעהרט, גרויס־בריטאַניען בעגנוגענט זיך מיט דער ראָל פון אַ נייטראַלען שידס־ריכ־טער צווישען צוויי זיך בעקעמפענדיגע ראַסען־געמיינשאַפטען אין ארץ־ישראל.

נוטעריוס קלאַוזוס זאָל טיילווייז אָפּ־געשאַפט ווערען אין אונגאַרן.

דאַנקען וועגען איינגעפיהרט אַנדערע בעגרענצונגען.

בודאַפּעשט, (י.ט.א.) פון גוט־אינפאָרמירטע קוועלען טיילט מען מיט, אַז דאָס קולטוס־מיניסטער גרייט צו פאַר דער הערבסט־סעסיע פון פּאַרלאַמענט אַ געזעץ־פּראָיעקט, וואָס וועט כמעט איינגאַנצען אָפּשאַפען דעם „נומערוס קלאַוזוס“ אין די אונגאַרישע הויכשולען.

ווי מען טיילט ווייטער מיט, וועט דאָס געזעץ פאַקטיש אָפּשאַפען דעם „נו־מערוס קלאַוזוס“, בנוגע די אימאַטרי־קולאַציעס פון יודישע סטודענטען אויף די הויכשולען. גלייכצייטיג וועט אָבער איינגעפיהרט ווערען אַ געוויסע נייע בעשרענקונג ביים אַרויסגעבען דיפּלאָ־מען פאַר יודישע אַבסאָלווענטען פון די הויכשולען. עס וועט אויסקומען, אַז שטודירען וועט קענען יעדער ייד, אָבער אַ טייל פון די דיפּלאָמירטע יודען וועלען אַרויסגעלאָזט ווערען פון די הויכשולען מיט אַ רייה בעשרענקונגען בנוגע אָנ־נעהמען מלוכה־פּאָסטענס, אָדער ביים אויסניצען די דיפּלאָמען אַלס דאָקטוי־רים, אַדוואָקאַטען, לעהרער וכדומה.

Dr. med. Rózaner

ספּעציאַל־אַרצט פאַר הענערישע און הויט־קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־לאַמפּע.

9 דזיעלנאַ 9,

1־טער שטאָק. טעלעפאָן 28-98

נאָכמ׳ פון 8—10 און פון 5—8.

אין וואלד פון לידענשאַפטען.

(ראָמאַן).

286)

באַטיאַני האָט אין שטאַרקער אויפרעגונג געשפּרייזט הין און צוריק איבער'ן צימער.

— און אויב איך וואָלט מסכים געווען — האָט ער פּלוצים אַ זאָג געטון, און איז געבליבען שטעהן, מיט אַ פינסטערען בליק, אָנקוקענדיג דעם יודען — ווען איך זאָל זיך אויף דעם ענטשלי־סען, טאָ ווער וועט מיר גאַראַנטירען דערפאַר, אַז איהר, פראַנק וועט קיינעם נישט אַרויסגעבען דעם סוד?

— מיין פּראָצענט איז גרויב דערפאַר! — האָט פראַנק גע־ענטפערט — שוין־זשע קלעהרט איהר, גראַף באַטיאַני, אַז איך וועל געהן אויף אַזאַ סכנה, נאָר דערפאַר, כדי צו זיין אַ פער־מיטלער צווישען אייך און דעם פּרייסישען קעניג? אויב איהר מיינט אַזוי, האָט איהר במחילה, אַ גרויסען טעות! פאַר אַדורכ־פיהרען די דאָזיגע זאַך בעקום איך מיין מעקעל געלד, קאָמיסיע, פּונקט אַזוי, ווי איך וואָלט געהאַט אַדורכגעפיהרט אַן אַנדער גע־שעפט! איך בין אַ געשעפטס־מענש, און מיר איז נישט קיין חילוק וואָס צו פערקויפען — אַ שטאָט, צי לעדער, צי עפּיס אַנדערש. מיך אַרט נישט, ווען איהר קויפט און פערקויפט אייער כבוד, אייערע פאָטערלענדער... קיין דעות פרעגט מען מיך סיי־ווי נישט!

— יאָ! עס שטימט! איך רעכען, אַז איהר וועט שווייגען, ווייל איהר זענט דאָך אַ שותף אינ'ם פערברעכען! אין דער ריכ־טיגקייט פונ'ם בריף איז נישטאָ וואָס צו צווייפלען, ווייל די חתימות און די אונטערשריפטען שטימען! ווידער גערעדט — וועט פראָג זיך סיי־ווי נישט איינהאַלטען, און איך מוז זיך דע־ריבער אויף עפּיס ענטשליסען!

— איהר מוזט זיך ענטשליסען, גראַף באַטיאַני, ווייל היינט ביינאַכט נאָך מוז איך פאַר די פּרייסען צושטעלען אַן ענטפער!

— אַלזאָ, גוט! איך בין מסכים! — האָט באַטיאַני געזאָגט — איך וועל אָפּגעבען פּראָג אין די הענד פון פּרייסישען קעניג פאַר אַ מיליאָן טאָלער, און מאָרגען ביינאַכט וועל איך עפענען דאָס קליינע טירעל אויף דער מערב־זייט פון דער פעסטונג! גיט איבער דעם קעניג, אַז זיין מיליטער זאָל גרייט זיין אַריינצוגעהן אין דער שטאָט דורך דעם דאָזיגען טויער! איך אַליין גיב זיך איבער אין זיין שוץ! ער דאַרף גאַראַנטירען פאַר מיין זיכערהייט און בעשיצען מיך פאַר'ן צאָר'ן פון דער פּראָגער בעפעלקערונג.

— אויסגעצייכענט! — האָט אויסגערופען פראַנק — דעם קעניג'ס עצה־געבער האָבען אייך אָבער צוגעשיקט אַ דאָקומענט! זיי פאָדערען אויך פון אייך אַ שריפטליכע גאַראַנטיע! איהר מוזט מיר אַזאַ געבען, כדי מען זאָל מיר גלויבען, אַז איהר וועט אייער זאַך טון!

— וואָס'ער גאַראַנטיע? — האָט באַטיאַני אויסגערופען — עס וועט זיך בעגעהן אָהן דעם! מיין עהרען־וואָרט איז גענוג!

— אין אַ מיליאָן־טאָלער'דיגע טראַנזאַקציע האָט אַן עהרען־וואָרט קיין בעדייטונג נישט, און יעדער פּרט דאַרף אָנגעגעבען ווערען שריפטליך! זעצט זיך צו צום טיש, גראַף באַטיאַני, און שרייבט אָן דאָס, וואָס איך וועל אייך דיקטירען!

באַטיאַני איז געווען ווי פערטשאַדעט, ער האָט כמעט נישט געוואוסט, וואָס מיט איהם טוט זיך!

— מיליאָן טאָלער'ס! — האָט ער אַלץ איבערגע'חזר'ט — דאָס וועט דאָך מיר פערשאַפען אַ לוקסוס־לעבען אין פּאַריז אָדער לאָנדאָן! איך בין נישט אויף אַזוי פיל נאַריש, אַז איך זאָל זיך ווידמען אַ פערלוירענער זאַך! פּראָג וועט סיי־ווי פאַלען! זי מוז פאַלען! ווען איך זאָל אַפילו איינהאַלטען די פעסטונג, האָב איך אויף דאַנקבאַרקייט קנאַפּ־וואָס צו רעכענען. טילע האָבען שוין געהאַט, אין דער היניכט, אַ טעות אין זייערע חשבונות און האָפנונגען!

ער האָט גענומען אַ בויגען פּאַפּיר, איינגעטונקען די פע־דער אין טינט, און אַ פרעג געטון:

— וואָס שרייבען?

— ס'וועט גענוג זיין אַ פּאָר קלאָהרע ווערטער! — האָט געענטפערט אהרן פראַנק — שרייבט אַזוי:

„איך, דער אונטערגעשריבענער, גראַף סאַנדאָר באַטיאַני, דער קאָמענדאַנט פון דער פעסטונג פּראָג, בין זיך מתחיב מאָר־גען דעם 25 יוני 1757, איבערצוגעבען די שטאָט אין די הענד פון זיין הויכקייט דעם פּרייסישען קעניג, און צו דעם צוועק וועל איך אין געהיים, אָהן דעם וויסען פון מיינע ראַטגעבער און אָפּי־צירען, עפענען דאָס קליינע טויערל אויף דער עקסטער מערב־זייט פון די שטאָט־פעסטונגען. פאַר דעם בעקום איך אַלס שכר איין מיליאָן פּרייסישע טאָלער'ס, וועלכע זענען דורך דעם קעניג אַריינגעטראָגען פאַר מיר אין דער ענגלישער באַנק אין לאָנדאָן, און וועלכע איך דאַרף בעקומען ביי מיין ערשטער אויפפאָדערונג“.

אָנשרייבענדיג דאָס, האָט באַטיאַני אַ טיפען זיפץ געטון, און אַרונטערגעלאָזט דעם קאָפּ אויף דער ברוסט.

— איצט שרייבט אונטער אייער נאָמען! — האָט איהם דער אַלטער פראַנק געזאָגט.

באַטיאַני האָט אונטערגעשריבען דעם שענדליכען דאָקומענט און איבערגעגעבען איהם פראַנק'ן מיט פאָלגענדע ווערטער:

— אָט, האָט איהר! גיט עס איבער דעם קעניג'ס ראַטגע־בער! פון היינט אָן געפינט זיך מיין כבוד אין אייערע הענד — און נישט נאָר דער כבוד, נאָר אויך דאָס לעבען! איך גלויב, אַז אין אייער אינטערעס איז עס, אַז אַלץ זאָל אַדורך בשלום, און דעריבער וועט איהר ווי־געהעריג אָפּהיטען דעם דאָזיגען דאָ־קומענט, און אָפּגעבען איהם לויט'ן ריכטיגען אַדרעס!

— ס'וועט שוין גוט זיין! — האָט פראַנק געענטפערט — אַלץ וועט זיין אין אָרדענונג!

— געהט, אַלזאָ, און ברענגט מיר תשובה!

אהרן פראַנק האָט זיך אָפּגעקעהרט. ער האָט נישט גע־וואָלט ווייזען דעם גראַף באַטיאַני דעם נקמה־אויסדרוק אויף זיין פּנים, און דעם טריומפירענדען שמייכעל.

ער האָט זיך בלויז נידעריג פערנויגט, און זיך פערוואַנדעלט אין אַ הילפלאָזען אַלטען יודען, דעם פון אַלעמען געטרעטען, דעם אומגליקליכען מערטירער

— האָט מיר גוט! — האָט ער אַרויסגעשעפּטשעט, און פאַ־מעליך אַרויסגעשלייכט זיך פון'ן צימער.

(פאָרטזעצונג קומט)

היַינט, 3 אַ זייגער קומט פֿאָר צום ערשטן מאָל אין די גרינדונגס-פֿערזאמלונג פֿון „בית לחם" אין די יודישע גמינע, ניי שטאָט 6. אין מאָלס ביי נישט גענוגענדע צאָהל מיטגלידער קומט פֿאָר אין זעלבען טאָג 6 אַ זייגער ביי יעדע צאָהל מיטגלידער. דער סדר היום: 1) ערעפֿענונג, 2) וואַהלען פֿון אַ פּרעזידיום, 3) אַנערקענונג אָבער דן סטאַטוט, 4) וואַהלען פֿון אַ פֿערוואַלטונג, 5) פֿער-שידענעס. מיר בעטען אַלע מיטגלידער פּינקטליך צו ערשיינען.
דער ציַיטווייליגער קאָמיטעט. 219

זאל גאנץ לאָדז וויסען, אַז דאָס
מעבעל-געשעפֿט
פֿון פֿלאַטאָוויטש און רעכט
145 פּעטריקאָווער 145 אין הויף
האָט זיך פֿערגרעסערט און בעזיצט אויף לאַגער אַ גרויסער אויסוואַהל פֿון שלאָף-צימער, עס-צימער, ביורא-איינריכטונג קיכער-מעבעל, ווי אויך עינצעל-געגענשטענדע אַלעס פֿון אייגענע אויסאַרבייטונג
בעמערקונג: מיר קויפֿען אויך גענוצטע מעבעל און צאָהלען די העכסטע פּרייזען. 387
פֿאַר באַר! אויף ווערקסלען!

Dr. med.
WOLF EYCHNER
Zgierska 38, tel. 34-72
ספּעצ. פֿאַר אַקושעריע און פֿרויען-קראַנקהייטען.
נעמט אָן פֿון 6 ביז 8 אָוונט.
פֿון 12 ביז 1 מיטאָג אין דער לעטשניצע אויף נייַעם מאַרק, פּעטריקאָווער 294.

אכטונג, סוחרים און בעלי-מלאכות!
פֿון 8-טע קאַטעגאָריע פּאַטענטען,
וואָס ווילען זיין בעפֿרייט פֿון אומזאָנסט שטייער (נאַדאַ-טעק אָבראָטאָווי), זאָלען זיך ווענדען אין דער ביוראָ
פּעטריקאָווער 18. 600

לעטשניצע פֿון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפֿען פֿון 9 פֿריה ביז 7 אָוונט

ד"ר וואַלינס י	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	4—3
ד"ר ערשנער	קינדער-קראַנקהייטען	10.30—9 5.30—4
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	12—10 6—5
ד"ר לובימאָוו	הויט- און געשלעכט קר.	1—11
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיג. קר.	2—12
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען קראַנקהייטען	2—12.30
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	3—1
ד"ר בערגמאַן	פֿרויען און געבורטס-הילף	4—3

פֿסיכאָ-טעראַפּיע, שפּר דישטראַהלונגען ווי שטאַטלען א. ז. וו. קוואַרץ-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג איינשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פֿערלאַנג — וויזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום מאַכען אַנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אורין, פֿליגמע און בלוט. 2120
ביי דער לעטשניצע איז געעפֿענט געוואָרען אַ
דענטיסטישער קאַבינעט
עס נעהמען אָן:

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	9 ... נ.מ.
ד"ר לאָזשינסקאַ כמאַראַ-אָלסקאַ	צאָהן-אַרצט	7.30—3

קינסטליכע ציינער, קראָנען, סיסטעם א. ז. וו.
די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.
וויזיט 3 זלאָטעס.

Dr. Z. Rakowski
ספּעצ. פֿאַר אויערן, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקה.
9 קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9
טעלעפֿאָן 27-81
ספּעציעלער קורס פֿאַר שטאַמלער.
שפּרעכשטונדען פֿון 12—2 און פֿון 5—7. 175

בריליאַנטען, נאָדלען, זילבער, פּערל און קינסטליכע ציינער, זאַגאַר ציפֿערבלאַטען קויפֿט און צאָהלט די העכסטע פּרייזען!
A. TOBIAS, Piotrkowska 3
607 די פֿירמע עקזיסטירט פֿון יאָהר 1884.

אכטונג! אכטונג!
וועש אומזיסט!!
דערמיט מעלדען מיר בעקאַנט דאָס ג' פּובליקום, אַז לויט'ן אויסלענדישן סיסטעם געבען מיר אַרויס וועש אויף אָבאָנעמענט פֿאַר פּריוואַטע אַנשטאַלטען, לעטשניצעס, האָטעלען, רעסטאָראַציעס, מאָדע אַנשטאַלטען, ווי אויך האַנדטיכער אין קאַנטאָרען. שירצען פֿאַר סקלעפּען געגען בעצאָהלען נור בלויז פֿאַר'ן וואַשען. די בעשטעלטע וועש שטעלען מיר צו אויף דער שטעל.
בעמערקונג: בעשטעלונגען ווערען אויך אָנגענומען טעלעפֿאָניש.
Wypożyczalnia Bielizny מיט אכטונג
„WYGODA" Łódź, Zawadzka 26, tel. 45-21.

לעטשניצע (פֿאַר קומענדע קראַנקע)
„SALUS"
פֿון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און ערצטליך דענטיסטישער קאַבינעט
גלובנאַ 41 טעל. 46-65.
איז טעטיג טעגליך פֿון 9 פֿריה ביז 8 אָוונט. זונטאָג - פֿון 9 פֿריה ביז 2 נאָכמ.

ד"ר ז. ראַקאָווסקי	אויערן האַלז און נאָז-קראַנקהייטען	פֿון 1 - 12
ד"ר לאַנדקאַו	אינערליכע קראַנקהייטען	פֿון 1 - 2 און פֿון 5 - 7
ד"ר דינענזאָהן	קינדער קראַנקהייטען	פֿון 11 12 און 4.30 6
ד"ר ווייס	כירורגישע קראַנקהייטען	פֿון 1—2 און פֿון 6.30—7.30
„ שמערלאָווסקי	פֿרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע	2.30 3.30, 5.30—6.30 זונטאָג פֿון 2 - 1
„ זילבער שטראָם	הויט, ווענערישע און געשלעכטס קראַנקה	פֿון 11.30—1 און 7 - 8
ד"ר גאָלדבערג	אויגען-קראַנקהייטען	פֿון 10.30 - 12.30
ד"ר גאָלדרינג	אינערליכע קראַנקהייטען	פֿון 11—12 און פֿון 3—5
צאָהן אַרצט פֿרוי לאַנדקאַו סט. גאָלדבערג	צאָהן- און מויל קראַנקהייטען	9.30—12 און פֿון 4 7 2 - 12 און פֿון 7 - 8

אַנאַליזען, אָפּעראַציעס, איינשפּריצונגען, באַקען-שטעלען, אויערן אויסשפּריצען, (ווי אורין, פֿליגמע, בלוט א"וו) די בעלייכטונגען און רענטגען-אויפֿנאַהמען. קורס פֿאַר שטאַמלער. געבורטס-הילף בעדינונגען פֿאַר מעסיגע. קינסטליכע ציין, קראָנען, גאָלדענע בריקען, פּלאָמבען א. ז. וו.
ספּעציעלע קורסען פֿאַר שטאַמלער
וויזיטען אין שטאָט.

קאָנצעסיאָנירט דורך דער עלעקטראָוניע.
ווער סע וויל האָבען אַ ליכטיג לעבען!
זאָל קומען צו דער בעוואוסטער פֿירמע
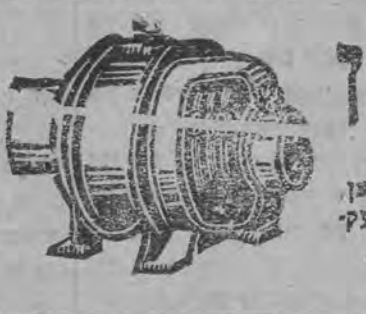
ב. ראַטביין
קאָנסטאַנטינער 3
וועלכע פֿירט אויס אַלע אַרט עלעקטרישע אַנלאַגען, ליכט און קראַפֿט. גרויסער אויסוואַהל פֿון עלעקטרישע אַרטיקלען. צו ערמעסיגטע פּרייזען.
קומט און איבערציַיגט אייך!

ZAGINIONA została książeczka z Kasy Chorych na imię Józefa Ledermana zam. 6-go Sierpnia 10. — Znalazca zechce takowa zwrócić pod wyższym adresem.

צו פֿערמיטען
2 צימער
און קוך זעפּאַראַט צו פֿערמיטען. פּלאַץ וואָלטשאַנסקאַ 5
ביי בעדנער. 609

וכי תמכור ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו!
אין מאָמענט יאָז זאָלסטו קומען צו לויפֿען אין ביוראָ פּעטריקאָווער 18, וואו סע ווערט ערלעדיגט אַלערליי ביטשם לויט'ן אוסטאַוו, קלאָווערע, ואַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אָפּאָזיציעס, אַדמיניסטראַציאָנען. רעקורסען- וועגען האַנצעסיעס אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו, ביזנעס אין אַלע פּאָליציי-בעציַרקען, שיתּפֿות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דעראַטיוויעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. 503
שנעל, רעעל און ביליג!

יעדער איינציגער האָט זיך איבערצייגט, אַז פֿאַר
מעבעל
זשוראַנדעס, פֿעלצען, ניי מאַשינען, גאַרדעראָבען א. ז. וו.
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
א. ווייצמאַן נאַרוטאָוויטש 19
(רזיעלנאַ)
זיין מעבעל-געוועלב, (פּריוואַט וואוינונג שענקעוויטש 29)
ניי מיר איז שטענדיג פֿערשיד. גענוצטע מעבעל
פֿון גוטען צושטאַנד צו פֿערקויפֿען 1374

אַ גרויסער אויסוואַהל
שירעם
— פֿון —
און שטעקענס
מיט 25 פּראָצ. ביליגער,
ווי איבעראַל!
צו בעקומען אין ווערקשטאַט פֿון
ס. פֿינגעבוים,
19 נאַרוטאָוויטש 19.
בעמערקונג: ס'ווערען אויך אָנגענומען אַלערליי רעפּאַראַטורען, ווי אויך איבערציהען.
געדענקט די אדרעס: נאַרוטאָוויטש (רזיעלנאַ) 19.

28 נאָר 28 נאָר 28
פֿערקויפֿט נישט אייער
מעבעל,
דיוואַנען, פֿעלצען, אַנציגער, ניי-מאַשינען א"וו, בעפֿאָר איהר איבערצייגט אייך נישט ביי די לאַנג-עקזיסטירענדע פֿירמע
ה. ראָזען, בענעדיקטאַ 28
נאָר איך צאָהל די העכסטע פּרייזען!
בעמ.: ביי מיר אויף לאַגער שטענדיג פֿערשידענע גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאַנד, פּרייזען צוגענגליכער, ווי איבעראַל!
28 נאָר 28 נאָר 28

לעטשניצע פֿון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	11-10 3-2 $7^1/_2-6^1/_2$
ד"ר רושאַנער	הויט- און געשלעכטס קר.	11—10 2—1
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	2-1 8-7
ד"ר יוסטמאַן	נערווען קראַנקהייט	1-12 7-8
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	12-10 5-4
ד"ר פּאַפּיערני	פֿרויען- און געבורטס-הילף	$1-11^1/_2$ 6-5
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייטן	4-3 2-1
ד"ר ווינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר	1-11 $7-5^1/_2$
ד"ר סטופּער	רענטגען	6-4 12-10
ל. פּרוכאַס	צאָהן-אַרצט	10—2
נ. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	7—4

צאָהן-באַהאַנדלונג, בעלייכטונגען, קראָנען, סיסטעמען, א. א. וו.
ביי דער לעטשניצע איז געעפֿענט געוואָרען
רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פֿון הויט קראַנקהייטען פֿון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פֿאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פֿאַר שטאַמלער.
אָנפֿאַנגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פֿון 4—5 נאָכמ.
די לעטשניצע איז אויך אָפֿען זונטאָג.
וויזיט אין דער שטאָט.

יור. י. אינפֿעלד
וואוינט איצט
וולטשאַנסקאַ 69, פֿראָנט 3 שטאָק.
שפּרעכשטונדען פֿון 4—7 טעגליך. 750

אַנאָנסען-פּרייזען:

Sp. Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i B. Silberberg.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.
Cockarnia i druk: „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.